

Universitetsnytt

FÖR MEDARBETARE VID STOCKHOLMS UNIVERSITET

Dec. 6/2011

Jobb i sikte för naturvetare

Möt vicerektorerna

Open access

Samtalet: bloggande forskare

Stockholms
universitet

Satsning på ett innovativt Stockholm

Innovation är ett tema för den kommande forskningspolitiska propositionen. Några månader innan landshövdingen Per Unckel alldeles för tidigt gick bort tog han initiativ till och ledde en satsning för att öka Stockholmsregionens innovationsförmåga. Satsningen kallas Innovationskraft Stockholm och pågår 2011–2012. Den leds nu av länsstyrelsen och deltar gör bland andra Stockholms stad, kommunerna i Stockholms län, Stockholms läns landsting, Stockholms universitet, Karolinska Institutet, KTH, Stockholm Business Region, Stockholms Handelskammare med flera. Ett av Innovationskraft Stockholms första konkreta resultat är en gemensam skrivelse till regeringen inför den kommande forsknings- och innovationspolitiska propositionen, med fyra tydligt prioriterade områden som bedöms som centrala för regionens innovationsförmåga och konkurrenskraft. Den prioriteringen som först lyfts fram är Science for Life Laboratory. Det är positivt att det är ett initiativ från de tre universiteten, med stark grundforskningsprägel, som så samstämmigt framhålls som den enskilt viktigaste forskningsanläggningen i regionen, med potential att vara en forskningsmiljö av yttersta världsklass samt en motor för innovationer och industriella tillämpningar. Övriga prioriteringar handlar om bättre stöd till tjänsteinnovationer, statlig strategi för riskkapital samt statlig strategi för innovationsupphandling.

I skrivelsen hänvisas också till att Stockholm enligt World Knowledge Competitiveness Index är en av de mest kunskapsintensiva regionerna i världen. Innovationskraft Stockholm bedömer att utvecklingsmöjligheterna och villkoren för universiteten, högskolorna och det kunskapsintensiva näringslivet är grundläggande för att stärka regionens och därmed landets globala konkurrenskraft.

Slutligen vill jag tacka för alla goda insatser under året och önska en God Jul och ett riktigt Gott Nytt År.

Ann-Caroline Nordström,
förvaltningschef
ann-caroline.nordstrom@su.se

STOCKHOLMS UNIVERSITETS VISION

År 2015 ska utbildning och forskning vid flertalet av universitetets institutioner och enheter inta en nationellt ledande och internationellt framstående ställning

Universitetsnytt

FÖR MEDARBETARE VID STOCKHOLMS UNIVERSITET

Tema: Vicerektorer och ny organisation

Vicerektorer verksamhetens röst i ledningen 3

Utbildning

Kinaresa för rekrytering och samarbete 6

Samtalen om skolan engagerar många 7

Mångfaldskurs lockar utländska studenter 8

Jobb i sikte för nya naturvetare 9

Forskning

Paradigmskifte för publicering 10

Tunga tidskrifter går över till open access 11

Rapport om humanistisk forskning 12

Anslag från de stora finansörerna 13

Forskningsföretag sprider forskning 14

Jurist tar nytt grepp om Östersjöns miljö 15

Växterna som ger en traditionell jul 16

Arbetsplats

Översynsprojektet – delprojekten genomförs 18

Gemensamt e-postsystem 19

Direktrapportering och antagning 19

Gemensam administration 20

Områdeskansli för HS-området 21

Nyantagna doktorander hälsades välkomna 22

En kväll med konstföreningen 23

Lärorikt år i ledarskapsprogram 24

Stationer för källsortering på plats 25

Namn och nytt 26

Samtalet

Bloggen – viktig kanal för forskare 28

In English 30

Forskarprofilen: Cecilia Lundholm 32

Miljöintresserad pedagog

Universitetsnytt är producerat vid ett tryckeri som är miljöcertifierat.

Omslagsbild: Lina Söderling är doktorand vid Zoologiska institutionen och forskar kring fjärilar. Hon är en av alla naturvetarstudenter som fått jobb efter examen. Foto: Eva Dalin.

Universitetsnytt är personaltidningen vid Stockholms universitet. Upplagan är 7 000 exemplar.

Adress: Universitetsnytt, Kommunikationsenheten, Stockholms universitet, 106 91 Stockholm, fax 08-15 36 93

Ansvarig utgivare: Sofie Mauritzon, sofie.mauritzon@kommunikation.su.se

Redaktör: Per Larsson, per.larsson@kommunikation.su.se, tfn 08-16 44 64

Grafisk form och layout: Matador kommunikation

Foto: Eva Dalin

Korrektur: Agneta Paulsson

Tryck: DanagårdLITHO AB, 2011

ISSN 1103-2375

Nästa nummer kommer ut mitten av februari, manusstopp 23 januari.

Astrid Söderbergh Widding och
Anders Karlhede tar nu plats i
Bloms hus

Vicerektorer verksamhetens röst i ledningen

En chans att komma in i strategiska diskussioner i ett tidigare skede och ökade möjligheter att vara verksamhetens röst i universitetsledningen. Så ser de nya vicerektorerna på sin roll.

TEXT: PER LARSSON
FOTO: EVA DALIN

Vid årsskiftet träder universitetets nya organisation i kraft. Då inrättas Områdesnämnden för naturvetenskap och Områdesnämnden för humaniora, juridik och samhällsvetenskap. Ordförande i nämnderna är samtidigt vicerektorer för naturvetenskap respektive humaniora, juridik och samhällsvetenskap och ingår i universitetsledningen tillsammans med rektor, prorektor och förvaltningschef. De fyra fakulteterna består. Inom naturvetenskap rör det sig om en mindre organisatorisk förändring. Områdesnämnden utgör samtidigt Naturvetenskapliga fakultetsnämnden och vicerektorn är samtidigt fakultetens dekanus. En förändring är att fakultetens prodekanus inte längre även ska

vara sektionsdekan. En ny post som prodekanus har inrättats och denna kommer att innehas av Ylva Engström vid Institutionen för molekylärbiologi och funktionsgenomik.

Även om det rör sig om små förändringar inom naturvetenskap ser den tillträdande vicerektorn/dekanen Anders Karlhede det ändå som en klar fördel med den nya organisationen.

– Nu blir jag verksamhetens företrädare i universitetsledningen och kan komma in i viktiga diskussioner i ett tidigare skede.

Inom Områdesnämnden för humaniora, juridik och samhällsvetenskap (HS-området) är det en större förändring som sker, även om ►

Anders Karlhede

Anders Karlhede är professor vid Fysikum och fram till årsskiftet sektionsdekan för matematisk-fysiska sektionen.

Han är teoretisk fysiker och forskar nu inom kondenserade materiens teori, tidigare allmän relativitetsteori och högenergifysik.

Han började studera vid Stockholms universitet 1975 och lade 1981 fram en avhandling om allmän relativitetsteori.

Har grundutbildning från Uppsala universitet, postdoc vid CalTech och Stony Brook och har forskat vid UCLA.

Fritidsintressen: familj och friluftsliv

Gör helst om jag får en timme över: läser en bok.

"Smultronställe" vid universitetet: själva campusområdet samt AlbaNova.

den kanske inte märks mycket ute på institutionsnivå. De tre fakulteterna finns kvar men ämnesövergripande frågor behandlas av områdesnämnden som leds av tillträdande vicerektor Astrid Söderbergh Widding.

– Det blir en utmaning som vicerektor att företräda tre fakulteter med bakgrund från och därmed djupare kännedom om bara en av dem.

Men hon tror ändå det finns mycket att vinna på att tänka fakultetsöverskridande.

– Det finns mycket gemensamt på olika håll inom universitetet som fakultetsstrukturen kan riskera att stänga inne.

Lär känna verksamheten

Astrid Söderbergh Widding medger att det fortfarande finns en viss skepsis mot den nya organisationen.

– Men samtidigt finns det många som nu ser en möjlighet att det kan bli fler institutions- och fakultetsöverskridande samarbeten. Och alla verkar vara överens om att det nu är en fördel att det blir ett formaliserat forum gemensamt för fakulteterna.

Astrid Söderbergh Widding ser som sin första uppgift att lära känna verksamheten inom de juridiska och samhällsvetenskapliga fakulteterna. I januari ska hon diskutera med dekanerna hur de ska arbeta och även lägga upp ett besöksschema vid institutioner och institut för att få en egen bild av verksamheten

Byta perspektiv

De blivande vicerektorerna betonar att det är en fördel att fakulteterna nu genom dem får en direkt länk in i universitetsledningen och de möjligheter som då finns att komma in i beslutsprocessen i ett tidigare skede än idag. De understryker att de i rollen som vicerektor ser sig som företrädare för verksamheten men att de samtidigt kommer att ha ett ledningsperspektiv. Den traditionella skiljelinjen som går mellan ledning och dekaner kommer man nu att "korsa".

– Men egentligen är det här inte så konstigt. Även den som blir prefekt måste byta perspektiv ibland och genomföra saker som kommer uppiifrån. Det viktiga är dock grundinställningen, att vara verksamhetens företrädare, säger Astrid Söderbergh Widding. Jag tror även det finns en tillförsikt inom organisationen om att områdesnämnderna inte klåfingrigt ska lägga sig i verksamheten på detaljnivå.

Den exakta ansvarsfördelningen mellan områdesnämnder, vicerektorer, fakulteterna och dekaner är ännu inte fastställd utan det sker först när organisationen träder i kraft. Därmed är det i dagsläget även svårt för vicerektorerna att ge tydliga svar på frågan hur deras arbetsuppgifter kommer att se ut.

– Men vad jag förstår gör den nuvarande dekanen för naturvetenskap redan mycket av vad jag som vicerektor förutsätts göra. Och som företrädare för landets största naturvetenskap-

liga fakultet ser jag det som en fortsatt viktig roll att betona betydelsen av den fria grundforskningen och utbildningen inom naturvetenskap. De anser vidare att den nya organisationen kan garantera att den decentraliserade organisation som karaktäriserar Stockholms universitet kan leva vidare och utvecklas.

– Vid många lärosäten som har vicerektorer är dessa utsedda av rektor för speciella uppdrag. Här har vi en starkare ställning då vi är valda av dem vi representerar, säger Anders Karlhede.

Profilera HS-området

Astrid Söderbergh Widding ser det som en viktig uppgift att profilera HS-området utåt och inåt.

– Området är starkt vid universitetet, men vi har hittills inte alltid i tillräcklig utsträckning kommunicerat detta. Arbetet kan också handla om bibliometriska frågor – och om internationalisering.

Anders Karlhede ser det som en viktig uppgift att utveckla förmågan att göra forskningsprioriteringar inom den kollegiala miljön på institutioner och inom fakulteten. Han vill också upprätthålla den goda förvaltning, och det goda samarbetsklimat, som han anser präglar fakulteten. Andra viktiga frågor är rekryteringen av lärare och av studenter.

Anders Karlhede understryker att samarbetet med KTH och Karolinska Institutet måste

Astrid Söderbergh Widding

Astrid Söderbergh Widding är professor i filmvetenskap, från årsskiftet vid den nya Institutionen för mediastudier, och fram till årsskiftet prodekanus för Humanistiska fakulteten. Hon är även bland annat ledamot av Vitterhetsakademien, ordförande i Stiftelsen Ingmar Bergman, chefredaktör för Journal of Aesthetics and Culture och kritiker i Svenska Dagbladet.

Hon forskar för närvarande inom det konstnärliga VR-projektet Blicken på Kopparmärra. Hon började studera vid Stockholms universitet 1981 och lade 1992 fram doktorsavhandlingen "Gränsbilder, Det dolda rummet hos Tarkovskij". Har även studerat vid Uppsala universitet och arbetat vid Åbo universitet.

Fritidsintressen: Litteratur, konst.

Gör helst om jag får en timme över: Tar en promenad, eller tillbringar tiden i fåtöljen med en bok. "Smultronställe" vid universitetet: Filmhuset, förstås! Det är unikt med ett hus för filmens praktik som skapades för att också inrymma universitetets forskning och utbildning.

intensifieras. Det finns redan många samarbeten och idéer om vad man kan fortsätta med, men ibland har det visat sig knepigt att föra dem ända i mål, enligt honom.

– Inom HS-området finns även samarbeten med de andra lärosätena och jag ser en potential att utveckla detta, säger Astrid

Söderbergh Widding.

Vad hoppas ni uppnå under er mandatperiod?

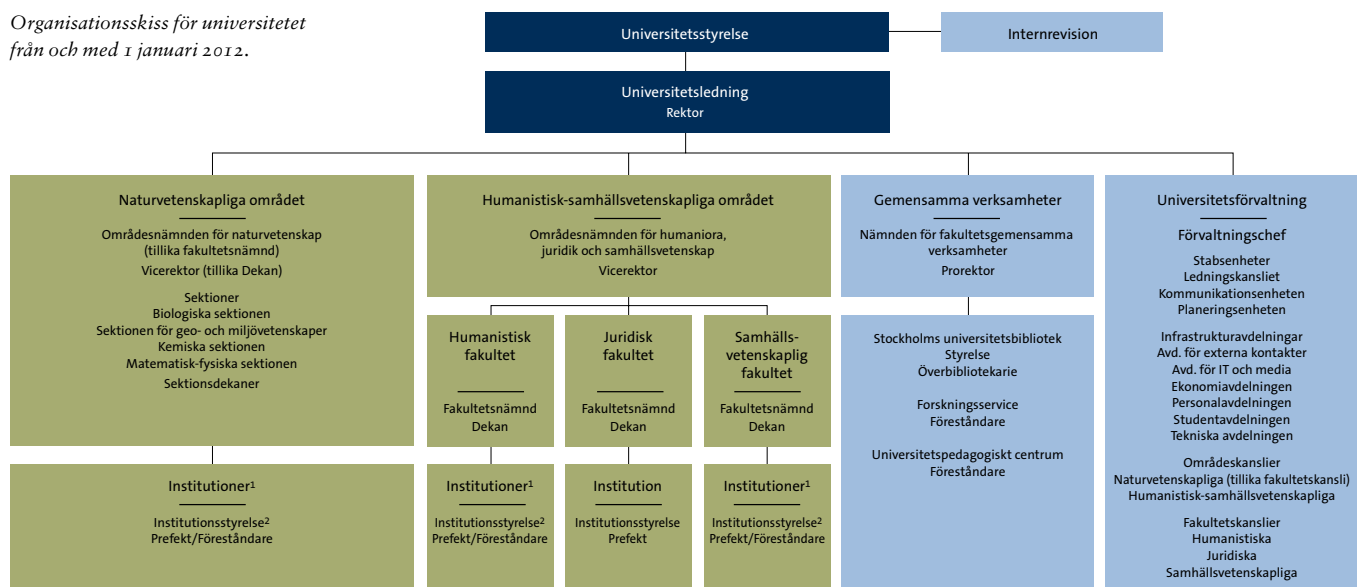
– Jag hoppas att HS-området ska "sätta sig" och att man tydligare än idag ser vilka vinster det kan bli av att samarbeta över fakultetsgränserna, säger Astrid Söderbergh Widding.

– Jag vill få organisationen att fungera på ett

bra sätt och definiera den inför framtiden, säger Anders Karlhede.

Under deras mandatperiod på tre år är valet av ny rektor en stor framtidsfråga. Båda vice-rektorerna betonar att det är viktigt att få en ny rektor som respekterar den organisation som nu träder i kraft. ■

Organisationsskiss för universitetet från och med 1 januari 2012.

¹ eller motsvarande centra eller institut

² eller motsvarande styrelse

Kinaresa för rekrytering och samarbete

Internationalisering är prioriterat för Stockholms universitet. I november genomfördes därför en rektorsresa till Kina.

Stockholms universitet ska präglas av en internationell, akademisk miljö och ska därför arbeta med att öka både antalet in- och utresande studenter, lärare, gästforskare och postdoktorer. Som ett led i den internationella strategin drivs fram till och med 2013 projektet Stockholm University Academic Initiative. Inom ramen för projektet ska studentrekrytering, studentutbyten och internationella forskningssamarbeten främjas. Rekrytering av betalande studenter från länder utanför Europa fokuserar främst på USA, Ryssland och Kina.

Centralt i internationaliseringen är samarbete med universitet världen över. I Kina har Stockholms universitet 28 avtal med 20 universitet. De universitet som besöktes under resan i november var Peking University och Tsinghua University i Peking, Jilin University i Changchun och Fudan University i Shanghai. Vid Fudan University besöktes också "The Nordic Center" som Stockholms universitet tillsammans med 25 andra nordiska universitet är medlem av. Vid alla universitet, utom Tsinghua, finns både universitetsövergripande avtal och institutionsavtal. Syftet med besöken var att fördjupa, bredda och förlänga avtal och samarbeten.

Många möten och besök skedde såväl på lednings- och institutionsnivå som på internationella kontor. Vid resan deltog akademiska representanter från Företagsekonomiska institutionen, Institutionen för miljö- och materialkemi, Institutionen för biologisk grundutbildning, Institutionen för journalistik, media- och kommunikation, Juridiska institutionen och Forskningsservice. Dessa höll föreläsningar och gjorde institutionsbesök som syftade till att etablera nya och underhålla befintliga relationer samt att möta studenter för att informera om möjligheten till utbildning vid Stockholms universitet.

För att marknadsföra Stockholms universitet som studiedestination hölls vid flera av universiteten en allmän större presentation, "Study in Stockholm", tillsammans med möten mellan studenter och de akademiska representanterna. Studentutbyten från part-

neruniversiteten omfattar främst kandidatnivå. Som utbytesstudent innebär det att man inte behöver betala avgift för den eller de terminer man studerar hos oss.

Stockholm University Evening

Som en uppföljning och ett komplement anordnades även "Stockholm University Evening" i Peking. Inbjudna var studenter som i oktober besökte Stockholms universitets monter under China Education Expo 2011 med intresse att söka en masterutbildning. Kvällen erbjöd en presentation av universitetet, möten med de olika institutionerna samt alumner. Både studenter, föräldrar och vänner fanns bland gästerna.

Stockholms universitet höll även en lunchmottagning för Swedish Chamber of Commerce medlemmar i Peking. Det blev möten med företag med svensk anknytning. Kåre Bremer höll en presentation om vikten av internationalisering och inbjöd till samarbete runt stipendier och praktikplatser.

I dagsläget påbörjar 6–7 miljoner kineser årligen eftergymnasiala studier. Målet är att andelen som börjar på högre utbildning år 2020 ska vara 40 procent av årskullen, mot cirka 25 procent idag. Under de senaste fem åren har antalet studenter mer än fördubblats. Kina är idag världens största "exportör" av internationella studenter med drygt 300 000 per år.

– Ett utökat samarbete med Kina omfattande både student- och lärarutbyten samt forskningssamarbeten skulle medföra att vi når en del av målet om ökad internationalisering. Vi är ett stort, forskningsbaserat universitet med ett brett erbjudande för den internationella masterstudenten. Att vi dessutom finns i huvudstaden är ett starkt konkurrensmedel, säger rektor Kåre Bremer.

TEXT: YVONNE EDENMARK LILLIEDAHL

FOTO: SEBASTIAN LINDHOLM

STOCKHOLM UNIVERSITY ACADEMIC INITIATIVE:

► WWW.SU.SE/MEDARBETARE/FRAN-LEDNINGEN/UTVECKLINGSPROJEKT/ACADEMIC-INITIATIVE

Fyra universitet och åtskilliga kontakter med potentiella studenter hans med under resan.

Jan Björklund
presenterade sin
syn på skolan och
fick reflektioner
från panelen och
publiken.

Samtalen om skolan engagerar många

De reformer som regeringen nu torgför är i många fall idéer som Stockholms universitet förde fram redan för fem år sedan.

Det framgick när utbildningsminister Jan Björklund den 7 november talade i Aula Magna vid det tredje samtalet i universitetets serie om skola och lärarutbildning.

Jan Björklund ställde sin kunskapsorienterade syn mot den processinriktade syn som säger att skolan inte i första hand ska lära ut kunskaper som snabbt blir föråldrade utan istället lära eleven att lära sig själv.

Utbildningsministern påpekade att Sverige är ett för litet land för att alla lärarutbildningar ska utbilda samtliga ämneslärare. Därför är koncentration av ämneslärarutbildning till vissa lärosäten en naturlig utveckling och prövningen av examensrättigheter har satt en sådan utveckling i rullning. Här har Stockholms universitet varit en förebild, framhöll utbildningsministern. Även universitetets ambition med fältskolor hör framtiden till enligt Jan Björklund.

Efter utbildningsministerns anförande gjorde vice rektor Anders Gustavsson en del reflektioner:

– Mycket av det Jan Björklund och regeringen framför är sådant som Stockholms

universitet haft idéer om och sökt genomföra de senaste fem åren. Men trots att alla anser att forskningen kring lärarutbildningen är viktig läggs inga extra resurser på detta. Det är riskabelt att låta allt ansvar vila på lärosätena.

Moderatorn Sigbrit Franke och publiken ställde sedan många frågor. Bland annat framkom att ministern även fortsättningsvis önskar ett förstatligande av skolan och att steg i den riktningen kommer att tas.

Lärarna nyckeln till allt

När samtalsserien inleddes i september medverkade journalisten och författaren Maciej Zaremba, Skolverkets generaldirektör Anna Ekström och Sven Eric Liedman, professor i idéhistoria i Göteborg. Det panelsamtalet kom att handla om att läraren är nyckelpersonen i den enskilda elevens utveckling.

I oktober debatterade de fackliga företrädarna och arbetsgivarna: Lärarnas Riksförbunds och Lärarförbundets båda ordförande med skolborgarrådet Lotta Edholm och Marcus Strömberg, vd för pri-

vata skolaktören AcadeMedia. Samtalet handlade mycket om lärarlöner och om möjligheter till karriär och utveckling.

Det fjärde och sista samtalet i Aula Magna äger rum den 5 december då tre forskare – en ekonom, en hjärnforskare och en pedagog – ger sin syn på 2020 års skola och lärarutbildning.

De fyra panelsamtalen under rubriken ”2020 års skola och lärarutbildning – från problem till förebild” fokuserar på lösningar. Panelen består av Anders Gustavsson, vice rektor och ansvarig för lärarutbildningen vid Stockholms universitet, Gunilla Hammar Säfström, lärare och debattör, känd från tv-programmet Klass 9A och lärarstudenten Ebbe Nyman, lärarutbildningsrepresentant vid Stockholms universitets studentkår. I oktober ersatte universitetsadjunkt Harriette Persson Gunilla Hammar Säfström i panelen.

De tre första samtalen i serien har lockat mellan 300 och 400 deltagare per tillfälle.

TEXT: THOMAS HELDMARK

FOTO: STAFFAN WESTERLUND

► WWW.SU.SE/SKOLAN2020

På besök i verkligheten – mångfaldskurs lockar utländska studenter

På kursen Cultural Diversity in Teaching får de utländska studenterna träffa såväl hemlösa som riksdagsmän. Kursen har på kort tid blivit en av de populäraste för utbytesstudenter.

– I år hade vi två studenter från Cypern som rest till Sverige bara för att de hört om kursen av vänner som gått den förra hösten, säger Rebecca Adami, doktorand vid Institutionen för pedagogik och didaktik och lärare på kursen.

Cultural Diversity in Teaching är en av två kurser som ges på engelska vid institutionen och som därför lockar utbytesstudenter. Kursen är fristående på grundnivå för masterstudenter. Den har en praktisk inriktning och en majoritet av de internationella studenter som går kursen utbildar sig till lärare i sina hemländer.

– De väljer denna kurs för att bli bättre förberedda på att undervisa klasser med kulturell mångfald bland eleverna, säger Rebecca Adami.

Cultural Diversity in Teaching syftar till att göra studenterna bättre på att förstå och bemöta elevernas olika kulturella bakgrund och att använda dessa kunskaper i undervisningen. I botten finns teorier i mångfaldsutbildning (Diversity Teaching). Men en lika viktig beståndsdel är de kulturella skillnader som finns i den egna klassen. I klassrummet sitter studenter från Tyskland, Kina, Österrike, Venezuela, Cypern, Singapore, Grekland med mera.

– Vi använder oss hela tiden av studenternas egna erfarenheter och det som händer i klassrummet. Det är oerhört dynamiskt. Man talar om minoriteter i studenternas hemländer och om hur man kan ta tillvara kulturell mångfald, säger Rebecca Adami.

Besök i den svenska verkligheten

Studenterna får även göra en nedstigning i det svenska samhällets olika skikt. De har fått besöka en skola i Bredäng och intervjuat eleverna där om deras drömmar, deras skola och hur skolan stödjer deras drömmar. Det

blev enligt Rebecca Adami oerhört starka möten.

Studenterna har besökt riksdagen och träffat riksdagsmän och slagits av hur tillgängliga de var. För de flesta studenterna är det ovanligt att prata med en riksdagsledamot. De överlämnade ett lagförslag de hade utarbetat om internationella studenters rätt till bostad. Studenterna sa att de kände sig ”empowered” efteråt. Studenterna har också tillbringat en dag på Medborgarplatsen och druckit kaffe och pratat med hemlösa som berättat om sina liv. Särskilt en man gjorde intryck, berättar Rebecca Adami.

– Han hade läst på universitetet, han talade flytande engelska och hade en egen analys av samhället. Det var en väckarklocka för studenterna att träffa honom

och det förändrade deras syn på hemlösa.

Kursen är på 15 poäng, den sträcker sig från augusti till oktober och studenterna träffas vid tio tillfällen. Under denna förhållandevis korta kurs har även Dr. Barni Noor besökt klassen. Dr. Barni Noor är utsedd till en av Europas mest inflytelserika muslimska kvinnor. Hon talade med studenterna om islamofobi. För Rebecca Adami som leder kursen tillsammans med professor Sharon Todd är det en del av hennes institutionstjänstgöring. Men det hindrar inte att den är lärorik för henne.

– Jag är doktorand i lärande om mänskliga rättigheter. För mig är det jättevärdefullt att få leda denna kurs och träffa dessa studenter.

TEXT: THOMAS HELDMARK

FOTO: EVA DALIN

I riksdagen lämnade studenterna ett lagförslag till Mehmet Kaplan (mp). Ansvarig för kursen är Rebecca Adami (ovan).

Lina Söderlind fortsatte att doktorera på fjärilar och Theresa Bengtsson började på företaget Mabtech efter studierna.

Jobb i sikte för nya naturvetare

En ny rapport visar att färre än 4 procent av de naturvetare och matematiker som examinerades från Stockholms universitet åren 2006–2009 idag är arbetslösa.

Naturvetenskapliga fakulteten har sedan 1996 gjort regelbundna uppföljningar av sina utexaminerade studenter. Resultaten sammanställs till en rapport, "Efter studierna", som utkommer vart fjärde år. Den femte och senaste i ordningen har nyligen kommit ut och omfattade 1 413 personer som tog ut examen eller utförde examensarbete vid fakulteten under åren 2006–2009.

Arbetslösheten är låg bland de svarande. Endast 3,4 procent angav att de idag är arbetslösa, vilket är betydligt lägre än den totala arbetslösheten i Sverige. Universiteten är de största arbetsgivarna och de vanligaste arbetsområdena är forskning och utveckling. En fjärdedel av de svarande har gått vidare till forskarutbildningen. En av dem är Lina Söderlind som läste Biologlinjen och tog ut sin examen 2007. Idag är hon forskarstuderande vid Zoologiska institutionen, Stockholms universitet. Hon tittar på hur fjärrilen vinbärsfuks (*Polygonia c-album*) interagerar med växter och ska i februari försvara sin avhandling. Theresa Bengtsson, som läste Biologlinjen och blev klar 2009, arbetar idag på Mabtech, där hon är med och utvecklar samt tar fram nya antikroppar. Hon och cirka hälften av de svarande i rapporten har idag en fast anställning.

Enligt rapporten var de flesta nöjda med sina utbildningar och 65 procent svarade att de definitivt eller troligen skulle välja samma utbildning igen. Man ansåg sig ha fått bra och

relevanta färdigheter, framförallt kunskap i huvudämnet och om ämnets vetenskapliga grund. Som forskarstuderande är undervisning ofta inkluderat, vilket Lina tycker är bland det roligaste.

– Förutom att hjälpa människor ger det en tillfredsställelse att inse att man har lärt sig mycket på utbildningen och faktiskt kan svara på studenternas frågor, säger Lina.

Theresa arbetar till stor del på labb och hon säger att labbvanan från utbildningen var god och har gett en bra grund att stå på. De flesta i studien tyckte att fältstudier, laborationer, forskningsanknytning och kompetenta lärare hade tillfört något särskilt värdefullt för utbildningen. Theresa kommer speciellt ihåg resan till Tjörn på västkusten som något väldigt positivt.

– Att komma till ett ställe där man får studera en viss typ av djur i sin naturliga miljö ger så otroligt mycket, säger hon.

Kontakt med arbetsgivare

De vanligaste sätten att få sitt första arbete var genom att själv ta kontakt med arbetsgivaren, via annons eller via examensarbetet. Lina visste ganska tidigt att hon ville doktorera och tog därför kontakt med professorerna på avdelningen. Detta ledde till ett examensarbete och därefter till en plats i forskarutbildningen. Theresa kom i kontakt med Mabtech via arbetsmarknadsdagen, varefter hon ringde upp och frågade om hon kunde göra

sitt examensarbete där. Timingen var bra och efter examensarbetet var hon ledig en vecka innan hon började jobba heltid på företaget.

Det naturvetarna var minst nöjda med och som man efterfrågade mest var bättre anknytning till närings- och arbetsliv. Theresa håller delvis med om detta, men poängterar att det samtidigt är upp till var och en att kolla upp olika företag och vilka möjligheter som finns efter studierna. Hon tycker att man ska ta vara på alla tillfällen som ges och lyfter fram arbetsmarknadsdagen som ett exempel. Dessutom rekommenderar hon starkt att göra examensarbete eller praktik på ett företag.

– Det är väldigt bra att senare ha kontakter och nätverk, säger Theresa.

Lina kan inte helt svara på vad hon ska göra efter doktorsexamen. Helst skulle hon vilja åka på en postdok eftersom hon gärna vill fortsätta med forskningen. Samtidigt har hon ingenting emot att göra något helt annat ett tag om det rätta jobbet inte skulle dyka upp direkt. Hon tycker att det är viktigt att poängtera att det aldrig är bortkastad tid att doktorera.

– Man lär sig så mycket annat som är bra att ha med sig ut i arbetslivet.

Framtiden ser Lina positivt på och är inget hon oroar sig för.

Hela rapporten finns att läsa på www.science.su.se inom kort.

TEXT: LINA ENELL

FOTO: EVA DALIN

Paradigmskifte för publicering

Bättre tillgänglighet och snabbare publicering. Open access är här för att stanna, enligt Thomas Neidenmark vid universitetsbiblioteket.

Thomas Neidenmark ser Forskarbloggen som ett verktyg för att öka kontakterna mellan biblioteket och forskarna.

Open access (OA) betyder att vetenskapliga resultat görs fritt tillgängliga på Internet för alla. OA-publiceringen har vuxit starkt de senaste åren och lär bli än mer utbredd framöver. Sedan 2010 kräver Vetenskapsrådet och andra stora svenska forskningsfinansiärer att forskarna publicerar open access för att få anslag och rektor Kåre Bremer har även uppmanat till detta.

– Vi står inför ett paradigmskifte. Om fem år kommer de flesta forskare att se det som självklart att publicera sina texter digitalt i fulltext, säger Thomas Neidenmark.

I somras tillträdde han en ny tjänst vid Stockholms universitetsbibliotek som forskarkoordinator och där en viktig del av tjänsten är att arbeta med open access-frågor. Själv känner han området väl. I våras disputerade han på en avhandling i pedagogik som publicerades digitalt. Boken har han själv lagt upp på Internet, men den är också den första någonsin att publiceras som e-bok i Digitala vetenskapliga arkivet (DiVA). Den digitala versionen av avhandlingen är dessutom interaktiv med ett dataprogram som Thomas utvecklat för att kartlägga de historiska personerna i avhandlingen.

Vid universitetsbiblioteket arbetar e-publiceringsteamet med frågor kring open access. Teamet följer utvecklingen, informerar och ger råd om var och hur det

är mest fördelaktigt att publicera sig. DiVA är en del av det arbetet. Som forskarkoordinator vill Thomas nu utveckla kontakterna mellan forskarna och resurserna (biblioteket) ytterligare.

Redan idag finns många möjligheter för forskare att publicera sig open access. Den som skrivit en avhandling vid Stockholms universitet ska registrera den i DiVA och då kan man också lägga upp sin slutversion där för långsiktig lagring och tillgång. Många vetenskapliga tidskrifter godkänner även parallellpublicering i ett öppet arkiv eller har gått över till fullständig open access.

Generellt är dock kunskapen tämligen låg vid Stockholms universitet om open access och vilka möjligheter det erbjuder, enligt Thomas. Men i takt med att de forskare som fått forskningsanslag med krav

på open access ökar tror han att kunskapen kommer att öka. Den tekniska utvecklingen gör även att OA-publicering blir allt mer naturligt.

Nystartad forskarblogg

Den nystartade Forskarbloggen blir även ett viktigt verktyg för att öka kontakterna mellan biblioteket och forskarna och som en arena för diskussion kring frågor som vilka resurser forskare behöver och om publicering.

– På bloggen ska vi synliggöra vad forskare behöver för stöd för att kunna ägna sig åt forskningen och vilka problemställningar man möter. Där ska vi också försöka belysa vad det finns för forskning kring open access, säger Thomas som ansvarar för bloggen:

Thomas brinner för open access. Hans främsta argument är att den forskning som finansieras med statliga medel också ska återböras till skattebetalare utan att de behöver betala för detta igen.

Tillgänglighet är ett annat argument. Om forskningsresultaten är fritt tillgängliga kan de även komma dem till del som inte har råd att prenumerera på dyra vetenskapliga tidskrifter. Open access ger även en omedelbar tillgång till forskningsresultat på ett sätt som inte traditionell publicering gör. Det starkaste argumentet, enligt Thomas, är ändå frågan om upphovsrätt.

– Den ska stanna hos författaren, och inte slentrianmässigt ges bort till ett kommersiellt förlag.

TEXTER: PER LARSSON

FOTO: EVA DALIN

► [HTTP://SUB.SU.SE/FORSKARE/FORSKARBLOGGEN](http://sub.su.se/forskare/forskarbloggen)

Open access-veckan 2011

Varje höst anordnas den internationella Open access-veckan. Stockholms universitet satsade i år mer än vanligt och bjöd in talare och föreläggare från bland annat Google, Max Planck-sällskapet, Springer och Co-Action Publishing. Veckan inleddes med ett halvdagsseminarium om Internets möjligheter, vad open access är, hur forskare internationellt publicerar sig open access samt en presentation av universitetets forskningsdatabas. Omkring 180 personer besökte seminariet som också direktsändes på webb-tv. Samma vecka hölls också två workshops om open access-publicering, bibliometri och ranking av vetenskapliga tidskrifter.

Tunga tidskrifter går över till open access

Ökad synlighet och bättre spridning för forskningsresultaten. Det är ett par förhoppningar när tidskrifterna Tellus A och Tellus B går över till open access.

Carl-Gustaf Rossby var en av 1900-talets förgrundsfigurer inom meteorologin. Han började sin karriär i Sverige men kom även att tjänstgöra vid flera amerikanska universitet. Han var grundare av Meteorologiska institutet vid Stockholms högskola och såg ett behov av att institutet skulle bidra till det internationella forskningssamarbetet genom att starta en tidskrift; 1949 startade han därför Tellus. Rossby var redaktör till sin död 1957 då Bert Bolin tog över, en post han hade fram till 1982. Året därpå delades tidskriften upp i två, Tellus A och Tellus B. Den förstnämnda fokuserade på dynamisk meteorologi och oceanografi och fick Harald Lejenäs som redaktör. Tellus B inriktade sig på kemiska och fysikaliska processer i atmosfären med Henning Rodhe som redaktör.

Båda tidskrifterna har blivit välrenommerade och har impactfaktorer väl i paritet med andra internationella tidskrifter inom meteorologi. Tellus B ligger nära toppen för de mest prestigefyllda tidskrifterna inom sitt område.

Tellus A och Tellus B ges idag ut på det stora amerikanska förlaget Wiley Blackwell. Men från årsskiftet sker en ändring. Tidskrifterna går då över till open access-publicering på det nystartade svenska förlaget Co-Action Publishing (som även ger ut ett par andra tidskrifter med redaktion vid Stockholms universitet).

Att Tellus A och Tellus B byter publiceringsform beror inte minst på de krav som Vetenskapsrådet och andra offentliga finansörer ställer på forskarna att sprida sina forskningsresultat genom open access-publicering. Dessutom har rektor Kåre Bremer varit tydlig med att han önskar open access, påpekar Henning Rodhe och Harald Lejenäs. Men det är inte enbart dessa yttre faktorer som fått oss att ta beslutet, understryker Henning Rodhe:

– Jag tror open access blir bättre för alla och leder till en positiv utveckling av tidskrifterna. De kan bli synliga världen över på ett annat sätt än idag och därmed kan vi få än bättre spridning av forskningsresultaten.

Bidrar till positiv spiral

Henning Rodhe tror det kan bli en positiv spiral om fler författare söker sig till tidskrifterna som därmed blir mer citerade, vilket kan locka än fler forskare att skicka sina artiklar dit.

Det nya förlaget tar även hand om fakturering och en del andra praktiska saker i redaktionsarbetet.

– Det kommer att underlätta för redaktörerna, säger Harald Lejenäs om Tellus B:s ämnesområde har redan en av de tyngsta tidskrifterna gått över till open access så där är publiceringsformen etablerad. Tellus A blir däremot en av de första bland de tyngre tidskrifterna inom sitt område med open access.

Redan idag tar Tellus A och Tellus B ut så kallade page charges av artikelförfattarna för att täcka kostnaden för redaktionens arbete. Page charges kommer även framöver att vara den enda finansieringskällan. Avgiften är idag 50 euro per sida och de båda redaktörerna räknar med att avgiften kan vara oförändrad de närmaste åren. En mindre höjning kan sedan bli aktuell. Men även då kommer avgiften att ligga under vad det idag kan kosta att publicera sig i en del amerikanska tidskrifter, där avgifterna kan vara 150–200 dollar per sida.

Även om Henning Rodhe och Harald Lejenäs gick i pension för några år sedan har de fortsatt som redaktörer för tidskrifterna. Men i samband med övergången till open access ska de nu passa på att lämna över till nya redaktörer.

TEXT: PER LARSSON
FOTO: EVA DALIN

Open access kan ge en positiv utveckling för tidskrifterna, enligt redaktörerna Henning Rodhe och Harald Lejenäs.

Rapport om humanistisk forskning vid universitetet

Humanistiska fakulteten genomförde 2010 en omfattande utvärdering av forskningen vid fakulteten. Resultatet av utvärderingen är nu sammanställt i en rapport.

Utvärderingen i rapporten ”Humanistisk forskning 2010 – rapport från en utvärdering” bottenar i Stockholms universitets vision om att ”utbildning och forskning vid flertalet av universitetets institutioner och enheter år 2015 ska inta en nationellt ledande och internationellt framstående ställning”. Syftet med utvärderingen var att få en legitim grund för fakultetsnämndens beslut i början av året om vilka forskningsområden vid fakulteten som i dag kan betraktas som ledande eller potentiellt ledande nationellt och internationellt.

Samtliga institutioner gavs inledningsvis uppgiften att sammanställa en kort självvärdering av den egna forskningen samt lämna en del väsentliga faktauppgifter. De svar som institutionerna lämnade rörande den forskning som bedrivs inom institutionernas olika ämnen granskades sedan av sammanlagt över 50 externa sakkunniga, hälften från Sverige och hälften från utlandet. De sakkunnigas uppdrag var att med ledning av självvärderingarna och faktauppgifterna bedöma forskningens status vid samtliga institutioner.

Rapporten fungerade sedan som underlag i den process där reviderade ledande forskningsområden och potentiella ledande områden inom humaniora identifierades 2010.

Gunnar Svensson, dekanus vid Humanistiska fakulteten, konstaterar i rapportens förord att ”den genomförda utvärderingen visar att det för närvarande bedrivs forskning som är nationellt ledande och internationellt erkänd vid de flesta av Humanistiska fakultetens institutioner. Universitetets vision kan därmed åtminstone vad beträffar forskningen vid Humanistiska fakultetens uppfattas som fullt möjlig att uppnå”.

Största fakulteten i landet

– Det är en mycket varierad och omfattande verksamhet som utvärderats. Humanistiska fakulteten i Stockholm är den största i landet, omkring dubbelt så stor som motsvarande fakulteter vid de övriga större universiteten i landet. Den är i de flesta avseenden – antalet studenter, lärare, professorer och ekonomisk omslutning – lika stor som till exempel hela Karlstads universitet, säger Gunnar Svensson. Om det skulle bli så att fakulteten får extra forskningsanslag framöver kommer rapporten naturligtvis att utgöra en viktig del av underlaget för fördelning av dessa forskningsmedel.

Under hösten har rapporten tryckts upp och distribuerats till institutionerna vid fakulteten, främst för att de ska se vad resultaten med deras arbete med självvärderingarna blev. Rapporten har även skickats till övriga humanistiska fakulteter vid landets universitet och vid de andra nordiska huvudstadsuniversiteten samt till forskningsfinansiärer och några redaktioner för att sprida kunskap om och visa bredden på den forskning som bedrivs.

Skulle du vilja ha ett exemplar av rapporten, kontakta Humanistiska fakultetskansliet på marie.halling@su.se.

TEXT: MARIE HALLING

ILLUSTRATION: CECILIA ÖSTERHOLM

– Insamlingen av uppgifter gav en förnyad helhetsbild av forskningen som vi kan fördjupa och arbeta vidare med. Att reflektera över den egna verksamheten är grundläggande för en forskningsinstitution. Bra med olika typer av fakta, även om allt inte kan inpassas i en frågemall, säger Boel Westin, prefekt vid Institutionen för litteraturvetenskap och idéhistoria.

När utvärderarnas rapport sedan kom använde sig institutionen den som ett instrument att se över och diskutera verksamheten.

FOTO: EVA DALIN

Forskningsanslag från de stora finansiärerna

79 miljoner från Vetenskapsrådet och 41 miljoner från FAS. Nu har besked kommit i årets utlysningar hos de offentliga nationella forskningsfinansiärerna.

Oktober och november är glädjens – och besvikelsens – tid för många forskare. Då kommer de flesta av de stora nationella forskningsfinansiärerna med besked om vilka som får anslag i de årliga utlysningarna.

Vetenskapsrådet fördelade i år cirka 3,5 miljarder för de närmaste åren. Mest pengar fördelas inom kategorierna naturvetenskap och teknik (1,3 miljarder kronor) samt medicin och hälsa (1,1 miljarder). Det återspeglas även i fördelningen av anslag mellan lärosäten. För det första bidragsåret beviljas Karolinska Institutet mest med 175 miljoner, följt av Lunds, Uppsalas och Göteborgs universitet. Stockholms universitet kommer på femte plats med närmare 79 miljoner kronor.

Inom området Humaniora och samhällsvetenskap får Stockholms universitet mest. Av de 405 miljoner som fördelas över sexårsperioden går drygt 80 miljoner hit. Det är 27 forskare vid universitetet som beviljats anslag. Det största anslaget går till Andreas Duit vid Statsvetenskapliga institutionen som beviljas ett projektbidrag om totalt 7,75 miljoner kronor till "Deltagande, lärande och naturvård – en jämförande studie av 146 biosfärområden i 55 länder".

Inom naturvetenskap och teknik är Stockholms universitet det lärosäte utan teknisk fakultet som får störst anslag, 42 miljoner första året. Fyrtio forskare vid universitetet får anslag, varav 14 inom utlysningen för unga forskare.

Inom området utbildningsvetenskap får Stockholms universitet 3 anslag om totalt 16 miljoner kronor. Ett är det största av samtliga projektbidrag inom utbildningsvetenskap. Bidraget är på totalt 7,9 miljoner kronor för fyra år och går till "Klimatet som utmaning. Studenters lösningar på klimatproblem i ämnena ekonomi, statsvetenskap och juridik". Bakom ansökan står Cecilia Lundholm, forskare vid Institutionen för pedagogik och didaktik samt föreståndare för Centrum för de samhällsvetenskapliga ämnas didaktik (CeSam), se även artikel på sidan 32.

Även inom områdena Forskningens infrastruktur samt Medicin och hälsa går anslag hit.

Anslag från FAS

Av de 79 projekt som Forskningsrådet för arbetsliv och socialvetenskap (FAS) beviljar anslag finns 10 vid Stockholms universitet och totalsumman av dessa är 25 miljoner kronor. Av de 13 post doc som FAS ger anslag går 5 till Stockholms universitet och 2 av 7 anslag till "juniorforskare" går till universitetet (om totalt: 7, 8 miljoner). De som får anslag är Johan Svanberg, Historiska institutionen och Sara Värlander, Företagsekonomiska institutionen. Förutom dessa större anslag får flera forskare vid universitetet även mindre anslag.

Från Riksbankens Jubileumsfond får universitetet totalt drygt 25 miljoner kronor, till 11 forskare, i årets stora utlysning. Docent Livia Oláh vid Demografiska avdelningen får det största anslaget om 4,3 miljoner kronor till projektet "Lågt barnafödande i postindustriella samhällen – en okonventionell förklaringsmodell".

Stockholms universitet kommer på plats fyra bland lärosätena som får mest i Formas stora utlysning. Forskare vid universitetet deltar även i en av de "starka forskningsmiljöer" som finansieras.

Besked i mars 2012 om utfall

Det är ännu för tidigt att säga hur stort det verkliga utfallet blev 2011 av forskningsanslag från de stora nationella finansiärerna och att jämföra med tidigare år. Först i mars 2012 blir sammanställningen för 2011 klar efter att universitetets bokslut presenterats. Statistiken från Forskningsservice visar dock en ökning av anslag från forskningsråden mellan 2009 och 2010, se figur nedan.

– Det är glädjande att se att bidragen ökar, säger rektor Kåre Bremer i en kommentar.

TEXTER: PER LARSSON

Intäkter av offentliga forskningsbidrag till Stockholms universitet (i miljoner kronor)

	2009	2010
VR	287	327
FORMAS	62	72
FAS	57	65
RJ	28	39,5
EU*:	50	64

*Ramprogram för forskning och innovation

90 miljoner till forskning om Arktis och katalysatorer

Knut och Alice Wallenbergs Stiftelse har under hösten beslutat om stora anslag till forskningsprojekt. Två av dessa går till Stockholms universitet. Örjan Gustafsson och Martin Jakobsson, professorer vid Institutionen för tillämpad miljövetenskap respektive Institutionen för geologiska vetenskaper, får det ena anslaget. Det är på 46 miljoner kronor och går till ett forskningsprogram för studier av växelverkan mellan klimat, havsis, permafrost och kol vid Arktis. I forskningsprogrammet ingår bland annat en tre månader lång expedition med isbrytaren Oden sommaren 2014.

Jan-Erling Bäckvall, professor i organisk kemi, får det andra anslaget som är på 44 miljoner. Projektet heter "Catalysis in selective organic synthesis and electron transfer processes within the Center of Molecular Catalysis at Stockholm University (CMCSU)" och rör forskning kring katalysatorer – ämnen som påskyndar en reaktion utan att själv förbrukas.

I projektet ska forskarna utveckla nya katalysatorsystem som kan användas inom främst två områden. Det första för att bygga upp nya organiska molekyler för läkemedelsindustrin. Det andra för att underlätta transport av elektroner i molekylsystem som efterhärmar naturens biologiska system såsom andningskedjan och fotosyntesen.

Forskningsföretag sprider forskning och ökar rörlighet

Nu startar ett pilotprojekt för forskare inom humaniora och samhällsvetenskap. Under ett år kommer tio deltagare att utforska sina möjligheter att starta forskningsföretag.

Initiativtagare och projektledare är Milda Rönn, fil. dr i nordiska språk, med inriktning mot samtals- och textanalys. Under sin doktorandtid var hon engagerad i samverkan mellan akademi och omgivande samhälle. För två år sedan startade hon forskningsföretaget Praxikon med hjälp av SU Innovation. Erfarenheterna därifrån har hon nu med sig in i pilotprojektet, en idé som kläcktes i arbetet med Praxikon.

– Dagens offentliga och privata organisationer verkar i ett tjänste- och kommunikationssamhälle. Därför är dialogen med forskare inom humaniora och samhällsvetenskap viktigare än någonsin. Och behovet av samverkan är ömsesidigt, eftersom organisationerna ofta har mycket komplexa verksamheter, system och kulturer, säger Milda Rönn.

Pilotprojektet drivs vid SU Innovation, som bland annat stödjer forskare och studenter att starta företag. De tio deltagarna i projektet kommer från sju olika ämnen: etnologi, historia, språkvetenskap, litteraturvetenskap, sociologi, kriminologi och företagsekonomi.

Under pilotprojektet får deltagarna undersöka sina förutsättningar att starta ett eget forskningsföretag, utifrån en modell som innebär att man å ena sidan utför uppdrag och fortbildning för organisationer och företag och å andra sidan bedriver forskning och undervisning inom akademien.

– Genom modellen särskiljer man de respektive verksamheterna, så att man håller forskningen fri från sårintressen och uppdragen fria från vissa av den akademiska världens begränsningar. Dessutom korsbefruktar man kunskaper, erfarenhe-

ter och kontakter mellan verksamheterna, till exempel genom att använda metoder från uppdrag in i forskning och låta studenter delta i uppdrag som en del av deras utbildning, säger Milda Rönn.

Enklare sprida forskning

En av poängerna med att forskarna har egna företag är att de kan röra sig smidigare mellan de olika verksamheterna, men också att de naturligt sprider sin forskning. De kan även utveckla nya sätt att samarbeta tvärvetenskapligt, genom till exempel gemensamma uppdrag. Milda Rönn driver projektet tillsammans med två andra forskare: Mona Wilke vid SU Innovation och Mona Blåsjo vid Institutionen för nordiska språk. Mona Wilcke har som affärscoach redan hjälpt många forskare att kommersialisera sin forskning. Men hon menar att arbetet med deltagarna i pilotprojektet kommer att skilja sig på flera sätt.

– Jämfört med de forskare som normalt kommer till SU Innovation är poängen inte att de ska få hjälp att omvandla ett visst

forskningsresultat till en enskild tjänst eller produkt, utan det handlar mer om att upptäcka möjligheter att skapa en egen verksamhet som förenar forskning, undervisning och uppdrag, säger Mona Wilcke.

Mona Blåsjo är engagerad i samverkansfrågor både inom sin egen forskning och vid sin institution och vid universitetet i stort. Hon lyfter fram att den här typen av forskningsföretag kan vara ett sätt att tvinga ut sig själv som forskare mer och få in samverkan som en naturlig del i sin forskning och undervisning.

– Jag tror även det här kan vara ett sätt att få samhället att tydligare se den kompetens som finns vid lärosätena.

Målet med projektet är att utforma och sprida handledarmaterial som även andra universitet och högskolor kan använda genom verksamheter som hjälper forskare och studenter att starta företag. Mer information om programmet finns på www.innovation.su.se.

TEXT: VIKTOR SANDQVIST OCH PER LARSSON

FOTO: EVA DALIN

Milda Rönn

1. Vad fick dig att söka till programmet?
2. Vad hoppas du att programmet ska ge dig?

1. – Jag har ganska länge försökt att hitta former för samverkan och kunskapsutbyten med yrkesverksamma på mitt eget forskningsområde som har handlat om sjukdom, ohälsa och vård. Men det har hittills mest handlat om kurssamverkan. Programmet lockar mig med sin modell som både vill utmana gränser i ett föränderligt forskningslandskap och hålla den akademiska forskningen fri från sårintressen.
2. – Jag hoppas förstås att få stöd att gå vidare med egna projektidéer. Men jag hoppas också att det här programmet i en förlängning ska kunna göra avtryck på våra universitetsinstitutioner. Att det så småningom skapas en större medvetenhet om möjligheterna och utmaningarna i att samverka med aktörer och organisationer i vår omvärld.

Georg Drakos, docent i etnologi

Jurist tar nytt grepp om Östersjöns miljö

Trots flera decennier av uppmärksamhet är Östersjön fortfarande ett hotat hav. Brita Bohman, nybliven doktorand vid Juridiska institutionen, kan förhoppningsvis bidra med nya perspektiv på det internationella miljöarbetet.

– Det har forskats mycket naturvetenskapligt om Östersjöns miljö, och nästan inget inom juridik. Men för att komma åt miljöproblem är det viktigt att skapa effektiva regelverk, säger Brita Bohman, som påbörjade sin avhandling i miljö rätt för drygt ett år sedan.

I fokus för hennes arbete står de lagar och avtal som reglerar Östersjöländernas utsläpp av kväve och fosfor. Utsläppen bidrar till övergödningen. För att minska utsläppen finns ett antal internationella överenskommelser, bland annat två EU-direktiv. Dessutom har alla kustländer runt Östersjön skrivit under den så kallade Östersjökonventionen.

– Regelverken är i grunden väldigt ambitiösa, men ändå har man inte nått ända fram. Vi har fortfarande stora problem med utsläpp i Östersjön. Jag ska se hur de olika regelverken kan länkas samman bättre och föreslå hur de skulle kunna fungera mer effektivt.

Ett viktigt verktyg för att minska utsläppen av kväve och fosfor är den så kallade aktionsplanen. Den antogs för några år sedan av alla Östersjöländer, inklusive Sverige. För första gången anges hur mycket varje enskilt land runt Östersjön maximalt får släppa ut – baserat på vad havsmiljön bedöms klara av. Aktionsplanen, som gäller fram till 2021, är ett steg i rätt riktning, konstaterar Brita Bohman. Men fortfarande saknas möjligheter till

Länderna runt Östersjön måste jobba mer effektivt tillsammans, enligt Brita Bohman.

sanktioner mot enskilda länder som inte lever upp till sitt åtagande.

– Inom internationell rätt finns inte alls samma möjligheter till granskning som inom den nationella lagstiftningen, säger Brita Bohman.

Få befogenheter

Inom Östersjökonventionen finns visserligen ett granskande organ, men det har få befogenheter. Kustländer som inte begränsar utsläppen enligt aktionsplanen riskerar därför ingen allvarlig straffåtgärd. Inom EU-rätten ser det något annorlunda ut, men där ingår å andra sidan inte Ryssland, som står för betydande utsläpp till Östersjön.

En del av Brita Bohmans arbete är att föreslå hur länderna runt Östersjön ska kunna jobba mer effektivt tillsammans. Exempelvis kommer hon att studera möjligheten att införa ett gemensamt system för utsläppshandel med kväve och fosfor – en motsvarighet till den pågående globala handeln med koldioxidutsläpp.

– Något sådant system finns inte idag för kväve och fosfor, men liknande mekanismer skulle vara en möjlighet för att göra utsläppsregleringen mer effektiv.

Under studietiden var Brita Bohman enga-

gerad i universitetets miljögrupp. Det bidrog till en grundläggande förståelse för miljöproblem och miljöarbete. Något hon har stor nytta av nu, eftersom hon måste sätta sig in i aktuell miljöforskning. Bland annat samarbetar hon med Baltic Nest Institute vid Stockholm Resilience Centre, som jobbar med att skapa modeller för hur fosforutsläpp kan mätas och sprids i havet.

Brita Bohman ingår som enda jurist i BEAM, ett tvärvetenskapligt forskningsprogram vid universitetet, som syftar till en långsiktigt hållbar förvaltning av Östersjön.

– Tvärvetenskapligt samarbete är angeläget för att förstå hur dagens regelverk tillämpas i praktiken och vilken betydelse mina forskningsresultat skulle kunna få.

Så småningom ska avhandlingen bidra till den miljörättsliga forskningen. Men Brita Bohman hoppas också att hennes resultat ska bidra till en bättre miljö i Östersjön och kanske även på andra håll.

– Även om fokus för min avhandling är övergödningen i Östersjön hoppas jag också att mina slutsatser ska kunna tillämpas på andra komplexa miljöproblem och hur man reglerar dem juridiskt.

TEXT: HENRIK LUNDSTRÖM

FOTO: EVA DALIN

Fakta miljö rätt

Kan juridiken bidra till en hållbar utveckling? Det är en övergripande frågeställning för miljö rättsforskningen. Vid Stockholms universitet studeras bland annat hur nationell lagstiftning och internationella avtal på miljöområdet samverkar. Förutom Brita Bohman finns en handfull forskare inom miljö rätt vid universitetet.

► www.w.su.se/ledandeforskning

Växterna som ger en traditionell jul

Saffran, kanel, mistel, julkärvar, hyacinter och äpplen. Dofterna och synintrycken är många på Bergianska trädgårdens traditionella julutställning.

Novembermörkret lägger sig tungt över de kala träden och buskarna i Bergianska trädgården. Ljuspunkterna är de tre växthusen. I ett av dem, Gamla orangeriet, pågår de sista förberedelserna för årets julutställning.

Inne i Gamla orangeriets värme möter färgerna och dofterna. Här finns julens blommor som hyacint, cyklamen och julstjärna. Som ett altare över vad jorden ger finns grönsaker och växter som skördats i Bergianska trädgården upplagda innanför dörren. Välväxta pumpor, kålrabbi, spetskål, rödbetor, morötter, chilipepparbuskar bidrar till färgkompositionen. Insprängda mellan morötter och rödbetor tittar en av årets nyheter fram – garnnystan färgade av trädgårdens grönsaker och rotfrukter. Bland det som använts vid färgningen finns lök, rödkål, rödbeta och morötter.

Ett bord är fullt av julens kryddor och nötter. Här får besökaren se hur växterna ser ut som kryddorna kommer ifrån och lära sig litet om historiken bakom deras användning. På bordet finns två sorters kanel. Den äkta, som har en spröd och smakrik bark, blir allt mindre vanlig på bekostnad av den "oäkta" som är svagare i smaken men å andra sidan har en kraftigare bark.

– När Naturens hus har visningar för barn berättar de att julgröten består av gräs (ris) och bark (kanel) blir barnen förvånade, säger Gunvor Larsson som är en av de ansvariga för utställningen.

Trädgårdens äpplen

Min favorit är ändå fruktbordet. Drygt tjugo skålar fyllda med äppelsorter som odlats här i trädgården. Även en del mer exotiska frukter pryder bordet. Granatäpplena blänker rött och den lilla "kronan" ovanpå förstärker intrycket av att det här är frukternas "konung". Apelsiner och andra citrusfrukter lyser upp. Och i taket ovanför hänger en enorm mistel.

Naturens Hus, med verksamhet inriktad mot skolklasser, har ett eget rum i Gamla orangeriet. Här kan barnen bland annat lära sig vad tomtesäcken är gjord av och här finns olika slags julgrannar. I dem sitter lappar som berättar om djuren som bor i granen – något alla kanske inte vill veta...

I cafeterian finns en nyhet – en utställning med kransar gjorda av elever på floristutbildningar. Besökarna röstar sedan fram den finaste kransen.

Julutställningen har funnits sedan 1987 och konceptet är det samma än idag – att visa de växter som används i vårt traditionella julfirande.

– Julen är en tradition och den här utställningen är också en tradition, säger Gunvor Larsson.

Hennes kollega från Naturens Hus, Ann Franzén, fyller i:

– Vi är inte den kommersiella julmarknaden. Det här känns mer genuint.

Utställningen är öppen de två första helgerna i advent varje år. Veckan däremellan tar Naturens Hus emot skolklasser för visningar på dagtid och på kvällarna tar trädgården emot vuxengrupper.

TEXT: PER LARSSON

FOTO: EVA DALIN

ÖVERSYNSPROJEKTET: Delprojekten genomförs

Gemensam administration och direktrapportering för studenter. Det är ett par av delprojekten som nu genomförs inom översynsprojektet.

Sedan 2008 pågår översynsprojektet vid universitetet. Målet är att kunna rationalisera det administrativa arbetet genom åtgärder som omfördelning av arbetsuppgifter, avskaffande av vissa arbetsuppgifter eller genom effektivisering av det administrativa arbetet. Den tid som ägnas administration ska minska liksom de administrativa kostnaderna.

Fem områden står i fokus: ekonomi-administration, personaladministration, studieadministration, administration av fastighetsbeståndet och anslutande service samt IT-verksamheten. Efter hand kom projektet att delas upp i 15 delpro-

jekt inom 4 övergripande områden (se sammanställning nedan).

En majoritet av delprojektet är genomförda eller håller på att genomföras. I artiklarna intill kan du läsa om gemensam administration, direktrapportering och antagning för studenter samt om åtgärder på IT-området.

Andra projekt som håller på att avslutas är om schemaläggning (SOL-projektet) där ett nytt system för registrering av schema och bokning av lokaler i Södra huset ska tas i drift under våren. Ett annat delprojekt är om digitalisering av löneprocessen. Under året har Personalavdelningen till

exempel slutat skicka ut lönespecifikationer per post och ett försök med självansökan om semester pågår.

– Det är glädjande att se att de flesta av delprojekten nu håller på att avslutas och att många av de åtgärder som identifierats integreras i den löpande verksamheten. Det här är viktiga åtgärder i vårt arbete med att skapa en mer rationell administration med en högre kvalitet, säger förvaltningschef Ann-Caroline Nordström.

TEXT: PER LARSSON

SAMLAD INFORMATION OM ÖVERSYNSPROJEKTET FINNS PÅ
WWW.SU.SE/MEDARBETARE/FRAN-LEDNINGEN/
UTVECKLINGSPROJEKT/OVERSYNSPROJEKTET

OMRÅDE	DELPROJEKT				
EFFEKTIVARE ADMINISTRATION	GEMENSAM ADMINISTRATION Den första institutionen som inför gemensam administration är Institutionen för etnologi, religionshistoria och genusvetenskap (ERG) tillsammans med Centrum för de humanistiska ämnas didaktik. En projektgrupp har tillsatts för att tillsammans med en referensgrupp stödja institutionerna.	FAKTURAHANTERING Delprojektet klart.	UPPHANDLING Arbete med att förbättra information och utbildning sker löpande. Området bör kontinuerligt följas upp.	PLANARBETE Arbetet kommer att fortsätta kontinuerligt allteftersom nya handlingsplaner ska tas upp	LÖPANDE LÖNEADMINISTRATION Arbetet/genomförandet har blivit försenat pga. leverantörsproblem. Personalavdelningen har genomfört en pilotstudie avseende självservice av ansökan om semester. Lönespecifikation skickas inte längre ut. Majoriteten anställda använder nu HR-plus.
STUDIE-ADMINISTRATION	DIREKTRAPPORTERING Delprojektet klart.	ANTAGNING Delprojektet klart.	STUDIEINFORMATION Studenthandboken är fastställd och finns på nätet. Ska uppdateras varje år.	SCHEMALÄGGNING Planen är att TimeEdit 3 ska vara implementerat i Södra huset under våren 2012 för registrering av schema och bokning av lokaler	
IT	IT-SUPPORTFUNKTIONEN)	SERVERDRIFT	KOPIERING OCH UTSKRIFT	SU-ARBETSPLATSEN	
INFORMATION OCH STÖD	INFORMATION OCH STÖD Vissa förbättringar har genomförts, men arbetet måste följas upp.	WEBBREDAKTÖRSARBETE Riktlinjer för webbplats finns fastställda. Ett förvaltningschefsbeslut förbereds som går ut på att varje webbplats inom universitetet ska ha en huvudredaktör. Efter utrullning inom ramen för Webb2010 kommer 62 av universitetets 82 enheter att ligga i Polopoly. Föreslås att de enheter som kvarstår sammankallas i början av 2012 för att utreda eventuella undantag och ta fram tidplan för övriga enheters flytt till Polopoly.			

Sammanställning av status för delprojekten.

Gemensamt e-postsystem för universitetets medarbetare

Inom översynsprojektet finns flera IT-relaterade delprojekt. Ett problem som identifierats är att det finns för många disparata e-postsystem inom universitetet. Avdelningen för IT och media har därför infört ett samlat enhetligt e-postsystem, en så kallad exchangelösning eller Ebox, med utrymme för samtliga anställda vid universitetet. Exchange (Ebox) erbjuds från och med 1 januari 2012 som en tjänst inom ramen för IT-abonnemanget utan att justera avgiften för detta. Ingen särskild avgift ska heller tas ut för upplägg av Exchange-konton. Erbjudande om övergång till Exchange ges till alla inom universitetet som idag betalar IT-abonnemangsavgiften.

Enligt universitetets IT-chef Lotta Ungerth är det här en stor förändring.

– Nu går vi ifrån att främst erbjuda den egenutvecklade mejl-lösningen till att faktiskt förordna en mer traditionell standardlösning för e-posten. Vi siktar på att få alla att gå in i samma lösning på några års sikt. Det vi gör nu är att

erbjuda en enhetlig samlad miljö för all e-post så att även systemadministrationen av e-posten kan samlas. Det här blir mer kostnadseffektivt och samtidigt ger det en stabil och mer innehållsrik tjänst.

Eftersom det här är en standardprodukt på marknaden tror hon även det blir billigare och enklare för universitetet att använda den. Exchangesystemet blir mer stabilt och liknar de lösningar som de flesta stora myndigheter använder idag. Som användare kommer man främst att märka förändringen genom en hög driftstabilitet, enklare webbmail och att man får möjlighet att dela kalendrar med kolleger. Det förenklar mötesbokningar.

Förvaltningen är först ut med Ebox som nu även erbjuds institutioner/mot-svarande. Några institutioner har redan börjat erbjuda nyanställda Ebox och flera står i kö för att börja använda systemet. Införande sker successivt och målet är att det ska vara klart i slutet av 2012.

TEXT: PER LARSSON

Nya e-postadresser

En annan förändring i översynsprojektets anda om förenkling är den nya e-poststruktur som införts för den centrala administrationen. Främst kanske det märks genom att de som är anställda där nu fått e-postadresser som slutar på @su.se. Dels ökar tillgängligheten om det blir en adress där man inte behövs fundera vid vilken enhet/avdelning någon arbetar. Dels minskar behovet att uppdatera namnuppgifter och behörigheter när någon byter avdelning.

Universitetskortet

Inom antagningsprocessen har olika moment byggts ihop på ett naturligt sätt på webben. Det sträcker sig ifrån att de blivande studenterna får första antagningsbesked fram till att de påbörjar sin utbildning. Universitetskortet, som fungerar som lånekort samt som kopierings- och utskriftskort, har även kopplats till den nya antagningsprocessen. Det nya systemet infördes till antagningen i höstas och fick ett positivt mottagande, enligt Mia Söderbärj vid Avdelningen för IT och media.

Direktrapportering och antagning

Inom området studieadministration finns fyra delprojekt. Ett, som nu är avslutat, rör direktrapportering. Delprojektet har avlöst bra med ett mycket gott samarbete mellan inblandade förvaltningsavdelningar och inom projekt- och referensgrupp, säger projektledaren Susanne Dackheim.

Bland det som skett är att man skapat ett nytt system för aktivering av universitetskonto och beställning av universitetskort och därmed också knutit samman webbregistreringsfunktionen med kontoaktiveringsfunktionen. Det finns nu även en engelsk version av Ladok på webb (LPW) samt av Mina studier. Tentamensadministrationstjänsten har nu stöd för anonymisering och har även hjälp-

funktionalitet vid bland annat datumifyllnad, kurskods- och provkodsifyllnad. En ny resultatrapporteringstjänst för lärare har också tagits fram och en förvaltningsplan för LPW skapats. Cirka 20 utbildningstillfällen för administratörer och lärare hölls i juni. Även om projektet är avslutat så fortsätter utvecklingen av funktionerna i Ladok på webb.

Ett annat avslutat delprojekt är om samlad antagning. Här har det till stor del handlat om att kartlägga kunskapen kring och attityderna till den samlade antagning som införts.

Det framkom då bland annat att vissa institutioner inledningsvis inte var positiva till ändringen men att förståelsen ökade när det framgick att samlad antag-

ning skapar en mer rättssäker och korrekt hantering av sökandes meriter.

Inom delprojektet har det skapats en separat antagningsomgång för att underlätta för de institutioner som tidigare använt lokal antagning Utbildning och information till berörda om hur arbetet med antagning går till i antagningssystemet NyA har även gjorts.

– Projektet har avlöst bra med ett mycket gott samarbete mellan de inblandade. Studentavdelningens bild är att förändringen accepterades, säger projektledaren Mattias Wickberg och lägger till att arbetet följas upp i samband med att antagningsomgången avrundas i januari.

TEXT: PER LARSSON

Ökad gemenskap med gemensam administration

Mer professionalism i yrkesrollen och ökad gemenskap. Det är erfarenheter från ett par institutioner som prövat gemensam administration.

Två institutioner som har erfarenhet av gemensam administration är Institutionen för litteraturvetenskap och idéhistoria och Institutionen för musik- och teatervetenskap, som tillsammans delar på lokalerna i den så kallade Humanistvillan (Manne Siegbahnlaboratoriet). Redan för några år sedan då institutionerna samlokalisades började vissa frågor, framförallt om lokaler, lösas gemensamt. Sedan ett år tillbaka har den gemensamma administrationen formaliserats och utvidgats och nu finns ett arbetslag bestående av administrativ personal som servar båda institutionerna, även om var och en är formellt anställd vid en av de två institutionerna.

Enligt Ann Badlund, administrativ chef, och Karin Berglund, informatör, har det varit ett omvälvande år som inneburit mycket arbete med att finna gemensamma rutiner, men som också varit mycket givande. De ser många fördelar. De upplever att administrationen blivit mer professionell: alla byter erfarenheter och blir mer kunniga, regelverket följs bättre och det finns backup för alla. Den ökade gemenskapen i arbetsgruppen, som sitter samlat rent lokalmässigt, är central.

– Man jobbar närmare varandra nu, säger Karin. Tidigare var man mer ensam i sin roll. Nu pratar vi mer med varandra, vi administratörer men även studierektorer och studievägledare. **Vad har ni mött för svårigheter i arbetet?**

– Det svåraste med att införa den gemensamma administrationen var det faktum att alla kände en stark ämnestillhörighet, säger Ann.

En annan svårighet som Ann nämner är att samarbetet ibland leder till visst merjobb, som att den ena institutionen måste fakturera den andra och att båda prefekter måste lämna sitt godkännande. Just ekonomiskt-administrativt blir rutinerna ibland litet krångliga.

I det stora hela menar man sig dock ha hittat en bra verksamhetsform och man

arbetar mot allt högre grad av integration, framförallt administrativt men framöver förhoppningsvis även inom andra delar av verksamheten, exempelvis gemensamma föreläsningar och projektansökningar. Ann och Karin framhåller att det är viktigt att försöka få med alla i arbetet redan från början, och att ha en öppen kommunikation om vad som fungerar och inte. De rekommenderar funktionsadresser så att lärare och forskare inte behöver hålla reda på i detalj vem som gör vad.

Institutioner går samman

Institutionen för etnologi, religionshistoria och genusvetenskap (ERG) och Institutionen för utbildningsvetenskap med inriktning mot humaniora och samhällsvetenskap (UHS) står inför en institutionssammanslagning till årsskiftet, då UHS omvandlas till Centrum för de humanistiska ämnena didaktik och placeras inom ERG. Det kommer att resultera i en stor institution lokaliserad till tre av våningsplanen i Södra huset samt en fristående paviljong. Administratörerna ska bilda ett arbetslag och man har inför sammanslagningen gjort en omfattande genomgång av de administrativa processerna. Barbro Blehr, prefekt vid ERG, och Maria Gärdelöv, administrativ chef vid

UHS, har samarbetat i planeringsarbetet och de berättar:

– Först och främst kartlade vi kärnverksamhetens behov av administrativt stöd. Vi ritade flödesscheman och resonerade kring vad vi gör nu vid institutionerna, vilka rutiner vi vill ha kvar framöver och vad som behöver utvecklas. Sedan lade vi pussel med allas kompetenser. Resultatet kommer att bli både mer specialisering på individnivå och tydligare arbetslag som kan samarbeta om olika administrativa funktioner.

Barbro och Maria framhåller att processen tar mer tid än man tror och är övertygade om att man vid en sådan här sammanslagning i inledningsfasen framförallt bör avsätta kraft och tid till att kartlägga vad uppdraget egentligen är, snarare än vad specifika individer gör just nu.

För att underlätta den fysiska flytten och förändringarna av institutionsadministrationerna för de institutioner som inför gemensam administration arbetar en projektgrupp med att samordna förvaltningsenheternas stödsatser och på andra sätt underlätta för berörda institutioner. Projektgruppen leds av tidigare ekonomichefen Inger Löfroth.

TEXT: FELICIA MARKUS

FOTO: EVA DALIN

Områdeskansliet för humaniora, juridik och samhällsvetenskap

Ett kansli för Områdesnämnden för humaniora, juridik och samhällsvetenskap inrättas. Det ska vara direkt underställt förvaltningschefen men med vicerektor som huvudsaklig uppdragsgivare. Inom områdeskansliet ska de nuvarande fakultetskanslierna inordnas som sektioner. De blir direkt underställda chefen för områdeskansliet.

Denna organisation motsvarar den beslutsorganisation för Stockholms universitet som träder i kraft den 1 januari 2012, och som innebär att universitetet får två områdesnämnder ledda av varsin vicerektor, som också ingår i universitetets ledning. Under områdesnämnderna ska det finnas fakultetsnämnder ledda av dekaner.

Vilka beslut som ska fattas i områdesnämnderna och vilka som ska delegeras till fakultetsnämnderna kommer att beslutas av områdesnämnderna under våren. Förvaltningsstödet

ska anpassas till dessa båda beslutande nivåer.

Den förvaltningsorganisation som träder i kraft tidigast 1 mars 2012 innebär följande:

1. Områdeskansliet leds av en kanslichef. Till stöd för kanslichefens arbete ska det inledningsvis finnas en controllerfunktion och sekreterarfunktion. Omfattningen på övrigt administrativt stöd beror på hur omfattande områdesnämndens och vicerektors ansvar och uppgifter blir. Kansliets uppgift ska vara att ge stöd och service till områdesnämnden och vicerektor. Kanslichefen ska ha personalansvar och budgetansvar för hela områdeskansliet men ska kunna delegera vissa av dessa uppgifter till cheferna för fakultetskanslierna.

2. Fakultetsnämnderna och dekanerna kommer även fortsättningsvis att ha ansvar och beslutsbefogenheter, vilket motiverar att det inom områdeskansliet finns kanslier i form av

sektioner. Dessa ska ledas av sektionschefer och i övrigt bemannas av controller, utbildningsledare och handläggare i den omfattning som motsvarar fakultetsnämndernas och dekanernas ansvarsområden. Sektionskanslierna ska ge stöd och service till fakultetsnämnder och dekaner, och också få de huvudsakliga uppdragen från dessa.

3. Det ska finnas en ledningsgrupp för områdeskansliet bestående av chefen för områdeskansliet och cheferna för sektionskanslierna.

Denna nya organisation innebär inte att några personalnedskärningar är att vänta. Däremot kommer förändringen innebära att rutiner och metoder för utförande av olika administrativa processer samordnas mellan sektionskanslierna och inom hela områdeskansliet. Det borgar för ökad kvalitet i administrationen på fakultetsnivå, enligt förvaltningschef Ann-Caroline Nordström.

TEXT: PER LARSSON

Poster som julklapp!
Ett kärt motiv till inredningen?

Pris inkl moms
50x70 190 kr
70x100 360 kr
billigast i stan?

www.us-ab.com ■ su@us-ab.com ■ tel: 08-16 32 14

US-AB
universitetsservice digitaltryck

Nyantagna doktorander hälsades välkomna

Nyantagna doktorander vid Samhällsvetenskapliga fakulteten och vid Humanistiska fakulteten hälsades välkomna den 24 oktober. Nära 40 doktorander deltog.

Felicia Markus och Susanne Thedéen, utbildningsledare vid Samhällsvetenskapliga fakulteten respektive Humanistiska fakulteten, var arrangörer för dagen och inledde med att hälsa alla doktorander välkomna till Stockholms universitet. Doktoranderna fick information om det övergripande regelverket från antagning till examina-

tion samt även om deras rättigheter och skyldigheter.

Gunnar Svensson, dekanus vid Humanistiska fakulteten, gav doktoranderna några ord på vägen och uppmanade dem att ta väl vara på tiden för att kompetensutveckla sig och lära sig nya färdigheter. Sedan följde information från bland annat Stockholms universitetsbibliotek, Universitetspedagogiskt centrum, Personalavdelningen och studentkåren.

TEXT OCH FOTO: MARIE HALLING

Möt några av de nya doktoranderna:

Anna Sörman, arkeologi

Avhandlingen kommer att handla om metallhantverk under bronsåldern i Skandinavien.

Varför vill du doktorera?

– Först och främst för att

det är roligt att forska, men jag trivs också väldigt bra med att driva egna projekt.

Vad har du fått för intryck av universitetet?

– Jag har fått ett gott intryck av Stockholms universitet. Det verkar vara ordning och reda med bra rutiner och bra sammanhållning.

Vad ser du fram emot mest med forskarutbildningen?

– Jag ser fram emot de möjligheter som öppnar sig och jag ser fram emot att hitta mig själv som forskare.

Vad tyckte du om välkomstdagen?

– Välkomstdagen tyckte jag var ett jättebra initiativ, som jag verkligen uppskattade. Mycket av den informationen man fick där tror jag man skulle förblivit ovetande om annars.

Björn Jerdén, statsvetenskap

Avhandlingen kommer att handla om internationell politik i Östasien.

Varför vill du doktorera?

– Det är en intellektuell utmaning och ett bra tillfälle att kunna fördjupa sig inom sitt ämne.

Vad ser du fram emot mest med forskarutbildningen?

– Jag ser fram emot att bli en duktig forskare.

Vad har du fått för intryck av universitetet?

– Jag har verkligen känt mig välkommen vid institutionen och det har varit kul att komma in i arbetsmiljön där.

Vad tyckte du om välkomstdagen?

– Det var lärorikt, dagen hade ett bra upplägg. Man inser att forskarutbildningen innebär mer nytt än jag trott, det är ett stort steg från grundutbildningen.

Pernilla Hallonsten, Forskarskolan i språkvetenskap – lingvistik

Avhandlingen kommer att handla om typologisk studie av adverb som ordklass

Varför vill du doktorera?

– Intresset har vuxit fram, men om man vill jobba med lingvistik på djupet är det den solklara vägen.

Vad har du fått för intryck av universitetet?

– Jag har fått ett väldigt bra intryck, universitetet är välkomnande mot nya doktorander. Det är kul att vara på ett stort universitet.

Vad ser du fram emot mest?

– Att få jobba med mitt avhandlingsämne. Det är också roligt att få vara vid en institution som är så framstående inom språktypologi.

Hur är det att vara antagen som doktorand vid en forskarskola?

– Det finns en tydligare plan för forskarutbildningen, med vissa obligatoriska kurser och seminarier. Sen finns det många samarbeten med andra institutioner, det är ett roligt initiativ.

Nya kontaktpersoner vid Personalavdelningen

Under hösten har det pågått ett intensivt internt förändringsarbete vid Personalavdelningen. Förändringen handlar bland annat om att skapa en personalavdelning där samarbetet internt förbättras och där resurserna används på bästa sätt. Förändringen handlar även om att vidareutveckla kontinuerliga och förtroendefulla kontakter med hela universitetet

Den vanligaste vägen till kontakt med Personalavdelningen sker idag via telefon eller e-post. Idag kan det hända att den som är chef vänder sig till olika personer vid Personalavdelningen i samma fråga, vilket försvårar och ger dubbelarbete och ibland motstridiga svar. För att säkerställa att detta inte sker ska chefer endast behöva ringa en person. Kontaktpersonen kanske inte alltid kan ge svar på alla typer av frågor, men då finns specialister att tillgå på avdelningen, dit frågan lämnas och den som har frågor kopplas ihop med någon annan som ger fortsatt stöd i ärendet. Ärendet följs ändå av kontaktpersonen – och på detta sätt bygger också Personalavdelningen kunskap om de verksamheter man ska ge stöd och arbeta tillsammans med.

Inför årsskiftet kommer varje institution/motsvarande att få information om vem som är den utpekade personalspecialisten som ska vara kontaktperson vid Personalavdelningen.

– Vi ser framför oss att de kontakter som upprättas bidrar till ett framtida samarbete som kännetecknas av ömsesidigt förtroende och vi hoppas kunna nå en ökad insikt om kärnverksamhetens behov och därmed på ett bättre sätt kunna ge stöd och råd i de frågor som ligger inom ramen för vårt uppdrag, säger universitetets personalchef Marie Högstrom.

TEXT: PER LARSSON

Kontaktpersonerna: Carina Nilsson, Per Fahlstedt, Göran Wallin Anna Jutterdal, Anna Ohlsén, Eva-Karin Flodin, Ingrid Krogus och Tommy Viklund.

En kväll med konstföreningen

Utlottning av konst, träffar med konstnärer och – senast – besök på Inkautställningen. Möt universitetets konstförening!

Många företag och myndigheter har en konstförening men vad gör egentligen en konstförening och varför ska man gå med i den? Det var några av frågorna som jag ställde mig när jag cyklade iväg till Inkautställningen på Skeppsholmen för att intervjua Marianne Lindfors, ordförande i konstföreningen vid Stockholms universitet.

– En konstförening är egentligen ett nätverk för konstintresserade medarbetare vid universitetet, berättar Marianne. Vi gör utflykter, träffar konstnärer, besöker utställningar och har ett lotteri vid årsmötet i mitten på mars.

Lotteriet som hålls varje år är konstföreningens julafton där man lottar ut årets

inköpta konst till medlemmarna. Konsten köps in av tio personer i styrelsen och på styrelsemötena stäms det av vad som köpts in. Inköpen täcks av den årliga medlemsavgiften på 380 kronor. Främst köps det in tavlor men även konsthantverk. Lottningen är som ett tombolalotteri där vinnarna kommer fram och väljer det de gillar mest.

Men varför är just konst så spännande?

– Konst är allmänbildande, stimulerande för själen och avkopplande att se på och sedan kan olika människor förenas i något gemensamt, säger Marianne.

Förutom lotteriet har föreningen cirka tio aktiviteter per år.

– Och när vi besöker en utställning som Inkautställningen kan vi få en egen guide vilket endast är möjligt om man är fler än 30 personer. Guiderna brukar också vara superbra då museerna nästan tar fram de bästa då en konstförening kommer, säger Marianne.

Själv kan jag bara konstatera att utställningen verkligen var något utöver det vanliga. För ett år sedan var jag på terrakotta-utställningen på Skeppsholmen men var då tvungen att trängas med hundratals andra människor. Nu tillsammans med konstföreningen och en guide på en tisdagskväll blev allt till en oförglömlig upplevelse.

TEXT: PER NORDSTRÖM

FOTO: EVA DALIN

Konstföreningen

Stockholms universitets konstförening bildades 1989 och har medlemmar ur alla personalkategorier. Den som vill gå med i föreningen är välkommen att anmäla sig till ordförande mariannel@math.su.se eller till kassören eva.eyton@gmt.su.se. I januari kommer även information om konstföreningen på medarbetarwebben.

Här finner du våra profilprodukter

SU-butiken

Arrheniuslaboratorierna
Svante Arrhenius väg 16
Hus A, plan 2

Informationen

Södra huset, B huset
Universitetsvägen 10, rum B379

Den 1 december hade styrelsen "visningsmöte". Då tar man med den konst som köpts in för att stämma av inför utlottningen.

Lärorikt år i ledarskapsprogram

Olof Olsson och Felicia Markus är ett par av dem som gått universitetets ledarskapsprogram – och utvecklats som ledare.

Utbildningen har fått Felicia Markus och Olof Olsson att reflektera över hur de är som ledare.

Förra året var det första gången universitetets nya ledarskapsprogram "Att vara chef" gick av stapeln. Programmet syftar till att stärka chefers förmåga att utöva ledarskap i en akademisk miljö samt att ge dem verktyg för att hantera ansvar, lagar, ekonomi och arbetsmiljö. Dessutom är målsättningen att kursdeltagarna ska utveckla sitt personliga ledarskap.

I våras var den första kullen chefer färdiga med kursen. Men vad har de lärt sig och vilken nytta har de haft av utbildningen i sin praktiska vardag?

Universitetsnytt har träffat Olof Olsson, biträdande föreståndare vid Stockholm Resilience Centre, och Felicia Markus, utbildningsledare samt ställföreträdande kanslichef vid Samhällsvetenskapliga fakultetskansliet.

– Utbildningen har varit mycket givande och lärorik. Förutom all praktisk information om regler och riktlinjer kring arbetsrätt och arbetsmiljö så har jag i mitt arbete en väldigt nytta av att jag lärt känna så många andra chefer på universitetet. Det har blivit mycket lättare att kontakta dem

när jag behöver, säger Felicia Markus.

Utbildningen har även gett henne tillfälle att reflektera över ledarskap generellt men även över hur hon själv är som ledare.

Även Olof Olsson påpekar att han fått tid att reflektera över hur han betar sig som ledare.

– Under vissa kursmoment åkte vi iväg och vi fick då tid att fokusera och fundera över vårt arbetssätt. Det var nyttigt att göra det tillsammans med andra i samma position. Det gav oss också en möjlighet att nätverka och lära känna varandra.

– När vi började kursen var både IT-, personal- och ekonomicheferna nya. Nu känner jag dem och det är bara att lyfta luren om jag behöver hjälp, säger Olof Olsson.

I utbildningen ingick också ett moment med intervjueteknik.

– För mig var det mycket lärorikt eftersom jag rekryterar mycket i mitt arbete, säger Olof Olsson.

Ambitiöst nytt upplägg

Både Olof och Felicia tycker att kursen

tagit upp väldigt många olika delar av chefskapet som de nu tillämpar i sitt arbete.

– Vissa bitar är konkreta som till exempel arbetsgivarrollen och skyldigheter kring arbetsrätt och arbetsmiljö som också varit nyttiga att fundera kring. Idag är jag mer medveten om dessa frågor och är förhoppningsvis en bättre lärare, säger Olof.

– Jag tror också att jag i mitt arbete tillämpar mig av fler bitar än vad jag är medveten om, säger Felicia och tillägger att hon också lärt sig att man i sitt ledarskap alltid måste utgå ifrån sig själv.

Felicia och Olof är överens om att kursen haft ett mycket ambitiöst upplägg som täckt in så många olika aspekter av ledarskap som det överhuvudtaget går.

Även Karin Steffensen, sektionschef vid Personalavdelningen, som håller i programmet, är mycket nöjd.

– Det nya upplägget som har ett tydligare syfte och en utökad målgrupp av chefer har fungerat jättebra. Deltagarna lär både av varandra och av de experter som föreläser. I gruppen finns både öppenhet och olika spännande kompetenser. Men även om jag som arrangör är nöjd så finns det alltid saker att förbättra. När det första programmet var slut gjorde vi en utvärdering och till nästa kursomgång, som precis startat, har vi gjort en del förändringar.

Karin Steffensen förklarar att man bland annat har renodlat programmets tre block, "Ledarskap i akademien", "Att vara arbetsgivare" och "Det personliga ledarskapet". Nytt för i år är även att deltagarna får lära sig presentationsteknik och hur man för ut budskap.

– Där har vi bjudit in skådespelare till programmet, säger Karin Steffensen. Nytt är också att vi bett alla deltagare att sluta en överenskommelse med sina chefer så att de släpper till tid för detta.

TEXT: MADELINE SALOMON

FOTO: EVA DALIN

► WWW.SU.SE/MEDARBETARE/PERSONAL/KOMPETENS-LEDARUTVECKLING/CHEFS-LEDARUTVECKLING

Första stationerna för källsortering

Den 10 november invigde Cynthia de Wit, ordförande i Miljörådet, en av universitetets första källsorteringsstationer i universitetsbiblioteket. Det skedde genom att hon lade en pappersmugg i rätt fack och sedan följde upp med ett plastlock, en glasburk och annat avfall hon tagit med i en påse.

Studenter och övriga besökare kan nu källsortera sina förpackningar i papper, plast och metall samt glas, returflaskor och burkar, tidningar och kontorspapper. Det finns också en behållare för hushållsavfall.

Källsorteringsstationerna finns utplacerade i Södra huset på plan 3 och 4 från A-huset till F-huset. På sikt kommer det att finnas källsorteringsstationer utplacerade runt hela universitetsområdet.

Källsorteringsstationerna består av två svarta trämöbler, en med utdragbara lådor och en som är toppmatad. Det finns skyltar som visar var man ska lägga det man vill källsortera. Universitetets avfallsentreprenör, H.A. Recycling, tömmer källsorteringsstationerna och ser till att de hålls rena.

– Efter många år har vi äntligen fått källsortering inriktad på studenter. Det här är en viktig del i miljöarbetet, säger Cynthia de Wit.

Vid universitetet genereras i genomsnitt 400 ton osorterat hushållsavfall och målet är att det ska minska. Efter en utvärdering av hur källsorteringsstationerna fungerar är tanken att flera sådana ska placeras ut i andra byggnader på universitetsområdet.

TEXT JENNY LILLIEHÖK

FOTO EVA DALIN

Cynthia de Wit sorterar rätt.

FOTO: MATEMATISKA INSTITUTIONEN

Visste du att...

Den 18–19 november arrangerades Kovalevskydagarna för matematikintresserade gymnasister med drygt 230 deltagare. Arrangemanget var det tolfte i ordningen och i år stod Matematiska institutionen vid Stockholms universitet bakom.

Arrangemanget är uppkallat efter matematikern Sonja Kovalevsky som föddes i Ryssland. Hon flyttade till Sverige 1881 och på grund av sin stora begåvning kallades hon till Stockholms högskola för en lärartjänst. 1889 blev hon Sveriges första kvinnliga professor och världens första kvinnliga matematikprofessor.

Sonja Kovalevsky var också mycket engagerad i litteratur och samhällsfrågor. Hon skrev även flera skönlitterära verk och hennes liv i Sverige har blivit föremål för en film, *Berget på månens baksida*.

Sonja Kovalevsky står som byst vid alla landets matematikinstitutioner och skulptör är professor Jan-Erik Björk vid Stockholms universitets matematiska institution.

Första spadtaget för NOD i Kista

Den 29 november togs de första "spadtagen" för kvarteret NOD i Kista. Det handlar om en ny typ av mötesplats för lärande, forskning, näringsliv och kultur med fokus på innovation och kreativitet. Vid spadarna stod Stockholms finansborgarråd Sten Nordin, rektor för Stockholms universitet Kåre Bremer, Atrium Ljungbergs vd Ingall Berglund samt Anette Scheibe Lorentzi, vd för Kista Science City. Med tanke på vädret togs spadtagen inomhus där jord lades runt ginkgoträdet som kommer att finnas på innergården i kvarteret.

Det nya kvarteret beräknas stå klart 2014. En av de första hyresgästerna som flyttar in blir Institutionen för data- och systemvetenskap (DSV). Här kommer även att finnas bland annat små- och medelstora IT-företag, restauranger och caféer. Dessutom ska byggnaden rymma DSV:s publika innovationscentrum Digital Art Center och olika utvecklingslabb.

NOD utvecklas och byggs av Atrium Ljungberg i nära samverkan med Stockholms universitet, Kista Science City och Stockholms stad.

Nominera till Pedagogiska priset

Vem är Årets lärare? Har du en kollega som gör framstående pedagogiska insatser? Föreslå den läraren till pedagogiska priset, Årets lärare 2012. Du kan nominera fram till 15 mars 2012. Genom pedagogiska priset vill universitetet uppmärksamma de goda pedagogiska insatserna och deras betydelse för studenternas lärande. Din röst är viktig för att undervisningen ska kunna prioriteras och utvecklas. Pristagarna utses av rektor på förslag av Rådet för universitetspedagogisk utveckling (RUT). Nomineringsformulär: www.su.se/om-universitetet/fakta-om-universitetet/priser-utmärkelser/pedagogiska-priset

Ljusfest vid Brunnsviken

Söndagen den 6 november var det ljusfest vid Brunnsviken i regi av Haga-Brunnsvikens vänner. Kring vattnet tände olika organisationer och privatperson eldar som lyste upp i mörkret. Vid Kräfteriket hade Stockholms universitet en liten eld och på plats fanns Konferensservice tillsammans med Ann-Marie Larsson, chef för Tekniska avdelningen. De fikade och grillade korv.

– Det var mycket stämningsfullt. Ljusfesten är ett trevligt initiativ och något man definitivt kan rekommendera fler vid universitetet att vara med på. Vi behöver fler eldar på vår sida om Brunnsviken, säger Agneta Hollström vid Konferensservice och en av dem som var på plats i novembermörkret.

Hur gick webbenkäten?

Under hösten har en webbenkät gjorts bland besökare på universitetets webbplats. Täcker medarbetarwebben, www.su.se/ medarbetare, behoven och vilken information vill besökarna ha? Vad tycker besökarna om innehållet på www.su.se? Svaren finns på www.su.se/webbenkat

Frukostseminarier för medarbetare

Nyfiken på offentlighet och sekretess?

Den 25 januari 2012.

Genomgång av offentlighetsprincipen, sekretess och tystnadsplikten. Seminariet vänder sig främst till dig som är medarbetare och behöver en grundlig genomgång eller repetition av offentlighetsprincipen. Sista anmälningssdag är den 10 januari 2012.

Fördjupning i förvaltningsrätt – en rättssäker ärendehandläggning hos SU.

Den 8 mars 2012.

Seminariet riktar sig till dig som handlägger olika typer av ärenden. Under passet går vi bland annat igenom centrala begrepp i förvaltningsrätten, förvaltningslagen och de delar av högskolelagstiftningen som är av särskild betydelse vid ärendehandläggning. Sista anmälningssdag är den 22 februari 2012.

Mer information: www.su.se/medarbetare/personal/kompetens-ledarutveckling/personalutveckling.

Skicka din anmälan till kursanmalan@pa.su.se.

Underhåll av Arrheniuslaboratoriet

I samband med översyn av Arrheniuslaboratoriet har Akademiska Hus konstaterat att den utvändiga betongkonstruktionen behöver åtgärdas. Vissa pelare och balkar visar spår av sprickor orsakade av alkali-kiselreaktion med efterföljande frostsprängning. Som ett första steg i underhållet kommer en del av betongbalkarna att avlastas med hjälp av stålpelare. Arbetet påbörjades i november. De verksamheter som berörs av åtgärderna har kontaktats. Arbetsplatsen är i sin helhet fortsatt säker och undervisning och forskning ska kunna bedrivas med ett minimum av störningar.

Trafik och fler bostäder utreds ytterligare

Förslaget till detaljplan för Albano behandlades på stadsbyggnadsnämndens sammanträde den 10 november. Då beslutades att detaljplanen kan ställas ut utan ytterligare beslut i nämnden.

Datum fastställs senare av stadsbyggnadskontoret, sannolikt blir utställningen under februari–mars 2012.

– Beslutet är ännu ett steg på vägen i förverkligandet av det så efterlängtrade nya universitetsområdet, säger Stockholms universitets förvaltningschef Ann-Caroline Nordström. Tre frågor vill stadsbyggnadsnämnden se ytterligare genomlysta. Möjligheterna att öka antalet student- och gästforskarbostäder från 800 till 1 500 ska utredas. Trafikstrukturen, särskilt Roslagsvägen, och kollektivtrafiken vill politikererna också ha mer underlag om.

Grunden gjuts för Studenthuset

Under oktober och november pågick schaktarbeten och pålning för Studenthuset. En del berg behövde även sprängas. Nu pågår gjutning av grund för byggnaden. Under vintern påbörjas resandet av stommen och sommaren 2013 beräknas byggnaden var klar. Information kring bygget läggs kontinuerligt ut på www.su.se/studenthuset.

Nytt astrobiologisentrum

Rektor har beslutat att inrätta Stockholms universitets astrobiologisentrum (SU-ABC) vid Institutionen för geologiska vetenskaper, i engelsk översättning Stockholm University Astrobiology Centre. Föreståndare blir docent Wolf Geppert, Fysikum, och ordförande blir professor Hans Olofsson, föreståndare för Onsala rymdobservatorium.

God Jul och Gott Nytt År
önskar Universitetsnytt
redaktion

Sven Lidström som i november åkte till Sydpolen och blir kvar där till december nästa år. För några år sedan blev han den andra svensk genom tiderna som övervintrat vid Sydpolen och nu är det dags att tillbringa ytterligare ett drygt år på Amundsen-Scott-basen.

Vad ska du göra?

– Jag kommer att ansvara för driften av neutrinodetektorn /teleskopet ICECUBE, ett stort internationellt experiment inom astropartikelfysik som Stockholms universitet medverkar i.

Varför åker du tillbaka för ytterligare ett halvår i mörker?

– Ja, först har vi 6 månader sol så då längtar man faktiskt efter mörkret och sen när vintern kommer så är det är ju inte helt mörkt hela tiden, vi har ju månen ibland och dessutom sydsken. Sydskenen (norrskan fast på södra

Hallå där ...

halvklotet) är helt otroliga här nere och i år kommer de nog vara bättre än på mycket länge eftersom vi är i solmaximum. Sedan är det ett otroligt intressant och kul projekt att vara inblandad i. De är en massa intressanta projekt som pågår här nere och man är verkligen i mitt i det.

Vad tänker man när det sista flygplanet lämnar basen för säsongen?

– Vi får se vad det blir denna gången men förra gången gick allt väldigt snabbt, man hann knappt tänka. Då var det ganska skönt faktiskt, vi hade ju tränat och förberett oss för det i över ett halvår. Sedan är det en lite skräckblandad känsla att veta att vi måste klara oss helt själva de kommande åtta månaderna eftersom det är för kallt för att kunna ta sig hit under den tiden.

Vilken personlig ägodel skulle du inte klara dig utan?

– Man klarar sig utan det mesta faktiskt men ett par riktigt bra, varma och sköna långkalsonger och en bra mössa är skönt att ha när det kryper ned under -70C.

I korthet

KRISTINA HÖÖK, professor vid Institutionen för data- och systemvetenskap, får 2011 års stora pris från Sveriges tvärvetenskapliga intresseförening för människa-datorinteraktion, STIMDI.

ULLA SUNDBERG, forskare vid Institutionen för lingvistik, får Tal- och språkpriset 2011 av Svensk Förening för Foniatri och Logopedi (SFFL).

CHRISTER SILFVERBERG, professor i finansrätt, har av regeringen utnämnts till justitieråd i Högsta förvaltningsdomstolen.

GUNNAR SVENSSON och STEFAN NORDLUND, dekaner i humaniora respektive naturvetenskap, tilldelas Svenska universitetslärarförbundets pris för akademisk frihet 2011. Priset delas ut vid Universitetslärarstämman i Aula Magna 16 november.

GUNLÖG SUNDBERG blir ny prefekt för Institutionen för nordiska språk och OLLE JOSEPHSON ställföreträdande prefekt.

YLVA ENGSTRÖM, professor vid Institutionen för molekylärbiologi och funktionsgenomik, är en av sex forskare vid universitetet som får forskningsanslag från Cancerfonden.

MATTIAS MANNERVIK har befordrats till professor i molekylär utvecklingsbiologi vid Wenner-Grens institut.

DAVID KNIGHTS och JANNE TIENARI anställs som gästprofessorer i företagsekonomi

GEBRENEGUS GHILAGABER har befordrats till professor i statistik.

ASTRI MUREN har befordrats till professor i nationalekonomi.

KARIN NORMAN har befordrats till professor i socialantropologi.

Historiker får akademiforskaranställning

Cordelia Heß vid Historiska institutionen får en anställning som akademiforskare vid Vitterhetsakademien. Anställningen finansieras av Knut och Alice Wallenbergs stiftelse och kommer att förläggas till Historiska institutionen.

Elizabeth Haub Prize till Alan Boyle

Juryen har beslutat att tilldela professor Alan Boyle vid University of Edinburgh 2011 års Elizabeth Haub Prize i miljörett som ett erkännande av hans utomordentliga insatser inom den internationella miljörätten. Priset är ett av världens främsta inom miljörett och delas ut av Juridiska fakulteten vid Stockholms universitet. www.juridicum.su.se/ehp

Johan Rockström i framtidskommission

Regeringen tillsätter en framtidskommission som ska presentera en rapport som ska identifiera de samhällsutmaningar Sverige står inför samt presentera strategier för att möta dessa utmaningar. Bland ledamöterna i kommissionen finns Johan Rockström, professor i naturresurshushållning vid Stockholms universitet samt chef för Stockholm Environment Institute och Stockholm Resilience Centre.

Anslag för alternativ till djurförsök

Vetenskapsrådet delar ut 14 miljoner kronor i anslag till forskningsprojekt inom alternativa metoder till djurförsök. Ett av anslagen går till Natalia Kotova, postdok vid Institutionen för genetik mikrobiologi och toxikologi. Hon får nära 1,6 miljoner kronor för projektet "Att minska djurförsök för test på kromosomskador: från test på gnagare till humana stamceller".

FOTO: AGNETA HOLLSTRÖM,
EVA DALIN, SVEN LIDSTRÖM

ILLUSTRATION: SARA MARA/SÖDERBERG AGENTUR

► www.su.se/medarbetare

Bloggen – viktig kanal för forskare

Varför blogga som forskare? Vad ger det forskningen och undervisningen? Och hur reagerar kollegerna? Läs om hur tre bloggande forskare resonerar.

Från: **Jenny Madestam**

Skickat: **den 15 november 2011 20:15**

Jag började blogga i början på året och var initialt mycket aktiv. Jag hade gått och funderat ett slag på en blogg men inte riktigt orkat/hunnit ta tag i det hela rent praktiskt. Drivkraften för mitt bloggande handlar nog primärt om mitt eget behov av att skriva. Jag gillar att skriva och att skriva om politik. Initialt tänkte jag dock att bloggen mer skulle handla om "livet som statsvetare". Att jag där skulle beskriva min tillvaro som forskare och lärare på universitetet. Jag hade en idé om att varva text och bilder från denna tillvaro. Och det utifrån tanken om att det kan finnas ett intresse av att få veta om vad vi som forskare ägnar oss åt.

Ganska snart kom jag dock att mer skriva analyser av dagsaktuella politiska skeenden och inledningsvis med ambitionen att knyta an till min egen och andras forskning. Inläggen tenderade att bli tämligen långa och bloggeriet tog en hel del tid. För mycket tid. Ganska snart kom inläggen mer och mer bli rena politiska analyser.

Under senare delen av våren och under sommaren kom bloggeriet att klinga av, det av flera skäl. Till att börja med tog det enormt mycket tid. Det blev en press att skriva i princip varje dag, och då inlägg som var rätt långa. Dessutom visade det sig att bloggen satte käppar i hjulen för mig som forskare. Jag bedriver ett forskningsprojekt som handlar om partiledarrekrytering. Studien baseras på intervjuer med partiaktiva (partitoppar). Min möjlighet att få access till dessa personer försvårades av att jag skrev på bloggen – att jag på det öppna viset analyserade dagsaktuella politiska händelser. Somliga partiaktiva blev på sin vakt och någon antydde att jag "skrivit negativt om deras parti" på bloggen. Jag insåg att jag måste tona ned min röst, via bloggen, i den offentliga debatten, för att inte bränna mina skepp i nuvarande projekt. Slutligen ledde bloggandet även till att jag blev tillfrågad om att skriva artiklar i olika debattfora men också att mina blogginlägg faktiskt "snoddes" av andra; mina idéer återkom i hos någon annan, nästan ordagrant.

Konsekvensen blev att jag bestämde mig för att ta en bloggpaus under sommaren och början av hösten. Under uppehållet fick jag uppmuntran från folk som gärna ville att jag skulle blogga igen. Självklart var det smick-

rande och kul att höra. Tydligt läser folk det jag skriver, och jag kan bidra med något. Det gjorde att jag tog upp det hela igen för ett slag sedan. Samtidigt inser jag att jag direkt känner en press på att skriva, ofta och mycket. Nu försöker jag dock hålla det på mer rimlig nivå.

Mitt bloggande handlar primärt om att nå ut till grupper utanför universitetet. Till "allmänheten", men också till journalister. Jag vänder mig inte primärt till mitt kollegium.

Från: **Jenny Madestam**

Skickat: **den 22 november 2011 12:03**

Vad har du som forskare "tjänat" på att blogga? (Fråga från redaktören)

Jag vet inte om jag tjänat speciellt mycket på att blogga. Men visst, jag möter stor uppskattning för mina inlägg, och främst av människor utanför akademien. Tror att många kan uppleva mig som enkel att förstå, att mitt tilltal är tämligen okomplicerat. MEN det kan också göra att människor med mer förkunskaper (som till exempel forskare) kanske stämplar mig som "ytlig". Bloggeriet har även givit mig mer externa skrivuppgifter. Om en journalist/debattredaktör läser det jag skrivit kan det hända att jag får frågan om att utveckla det hela i en artikel.

Mitt tips till andra forskare är att börja blogga – om du 1. har tid, 2. uthållighet, 3. en plan

för hur ofta du ska skriva och vilken nivå du ska lägga dig på. Jag tror själv på att skriva oftare och kortare. Men som akademiker är det lätt att texten blir längre, och mer ambitiös, än vad som kanske lämpar sig för bloggformatet. Du måste kunna stå ut med att skriva utan referenser och att ibland kanske även våga ta ut svängarna lite extra, på ett sätt som vi annars är ovana vid.

Jag har mer och mer börjat mikroblogga genom Twitter. Det är dock "livsfarligt" men samtidigt lite roligare än vanlig blogg eftersom det ger mer interaktion, vilket i sin tur ger dig input. Bloggen är mer av envägskommunikation, även om kommentarer förekommer och ofta är intressanta och stimulerande att bemöta.

Jenny Madestam

Lektor i statsvetenskap med forskning inriktad på politiskt ledarskap och partiledarskap.

Blogg: jennymadestam.se

"Inläggen kretsar kring dagsaktuella politiska analyser. I de fall detta blir aktuellt relaterar jag explicit till forskning, mestadels är inläggen dock mer av analyser av svensk politik här och nu, och det med starkt fokus på politiska ledare/partiledare."

En längre version av detta samtal kan du läsa på <http://sub.su.se/forskare/forskarbloggen>

Mårten Schultz

Professor i civilrätt som forskar om ansvarsfrågor. Hans forskning idag handlar främst om konstitutionella frågor.

Bloggar: martenschultz.com. Driver också en samlingsblogg: Juridikbloggen.com. Finns på Twitter som @martenschultz.

”På juridikbloggarna behandlas ofta dagsaktuella fall och inte sällan sådana saker som jag eller vi andra uppfattar som missvisande i etablerade medier.”

Från: **Mårten Schultz**

Skickat: **den 18 november 2011 10:10**

Mitt bloggande inleddes inte bara som en förlängning på min forskning utan var snarare en produkt av ett missnöje kring missförstånden kring juridik i allmänhet och en pedagogisk lust att ställa saker till rätta. Bevekelsegrunderna var lika mycket hämtade ur den pedagogiska identiteten som den vetenskapliga.

Det började med ett samtal med mediegurun Joakim Jardenberg. Han uppmanade mig, efter att jag för femtielfte gången beklagat mig över den från båda håll underblåsta klyftan mellan journalistik och juridik, att jag istället för att knyta handen i kavajfickan borde försöka göra något åt det. Jag kunde till och med bli en ”professionell bloggare”, framhöll Jocke.

Det vill jag för mitt liv inte bli. Men Jocke har en poäng, en poäng som jurister i allmänhet, och vi jurister som bryr oss om rättsstatens integritet i synnerhet, borde ta till oss. Tiden är förbi då vi kunde låta de mediala missförstånden glida förbi, då domstolarna och juristerna i övrigt kunde krypa upp i elfenbensornet och titta ned på journalister och pöbel som kravlar omkring i snaskigheter och falskari. Juridiken påverkas av informationssamhället. Vi jurister påverkas av informationen.

Tidigare fanns det vissa förhoppningar om att traditionella media skulle kunna utföra det uppdrag som demokratin lagt i deras knä, nämligen att granska och förklara även händelser inom juridikens värld. Dessa förhoppningar är det nog dags att ge upp.

Juridiken behöver motbilder till de vrångbilder som allt oftare tillåts prägla det offentliga samtalet. Den moderna juridiken är en av civilisationens höjdpunkter. Men den bilden får man knappast av media.

Det är dags för nya juridiska media. Arenor där jurister själva försöker förklara vad det är som egentligen sker i domstolarna, på advokatbyrå, på myndigheten. Där jurister försöker förklara värderingarna bakom processerna. En sådan arena håller vi på att utveckla.

Läget har nämligen aldrig varit bättre. Sociala media ger jurister möjlighet att tala till punkt. Att framföra sina argument utan att förvrängas på vägen. Dessutom tror jag att det finns många som vill lyssna. Många har tröttnat på envägs kommunikationen. De idag existerande juridikbloggarna tyder på att intresset för de insatta perspektiven är stort.

Målgruppen är allmänhet och journalister. Men det har visat sig finnas ett stort sug efter den här typen av kommunikation även hos juridikstuderande. Det visar sig särskilt på Twitter där många jur. stud.-ar följer och kommenterar. Det bidrar till att montera ned den distans som ofta kan uppstå mellan lärare och elever. Ett särskilt exempel på det är när studenter på storföreläsningar och jag som föreläsare kan interagera via Twitter under föreläsningar som traditionellt präglas av envägs kommunikation.

Från: **Patrik Lindenfors**

Skickat: **den 20 november 2011 12:16**

Jag bloggar för att det finns saker i världen som står i vägen för kunskap och mänskliga rättigheter. Ett exempel är religion. Det vill jag uppmärksamma. Jag har också engagerat mig i klimatdebatten på bloggen Uppsalainitiativet. Sen är det förstås kul att skriva om

en och annan speciellt intressant forskningsrapport inom mitt eget ämne.

Bloggandet har lärt mig att snabbt sammanfatta komplicerade orsakssammanhang och formulera mina åsikter på ett vasst sätt. Jag har lärt mig att skriva snabbare helt enkelt. Som forskare gör det här att det går snabbare att skriva forskningsrapporter och andra texter. Jag har nyss utkommit med en bok om den samarbetsforskning som pågår i många olika ämnen (”Samarbete” på Fri Tanke förlag) och det hade jag aldrig hunnit med utan den träning i snabbt skrivande som bloggandet gett.

Reaktionerna på mitt bloggande har nästan enbart varit positiva. ”Bra att du orkar” är en vanligt förekommande uppmuntran. Och visst känns debatten tröstlös ibland. Religionsdebatten är tusentals år gammal och många av de argument jag använder formulerades redan under antiken. Men det är en strid jag tror att varje generation måste föra. Då är klimatdebatten mer dagsaktuell. Där har jag förvånats över att stöta på forskare som villigt gått från att hävda att tobaken inte är farlig till att hävda att klimatet inte är något vi behöver oroa oss för:

Det finns egentligen inga begränsningar av att vara aktiv i sociala medier, förutom att man inte får blanda ihop sina roller. Jag har ju inte rätt bara för att jag är forskare, det är något jag aldrig får hävda. Just auktoritetstro är något jag är speciellt allergisk mot. Om man tänker efter så är auktoritetstro det enda sättet som religion sprids vidare på. Religion är ju inget man upptäcker eller kan logiskt tänka sig fram till.

Men visst ger en forskningstitel viss gratis trovärdighet. Den dummaste kritik vi inom Uppsalainitiativet fått är just för vår brist på forskare bland våra bloggare – vi har ju bara två professorer och fyra aktiva forskare gudsbevars, resterande medlemmar har andra yrken. Som om det var antalet disputerade som skulle spela roll och inte argumenten?

Patrik Lindenfors

Docent i zoologisk ekologi. Som biolog vid Zoologiska institutionen forskar han om evolutionen av könsskillnader. Vid Centrum för evolutionär kulturforskning är han del i en grupp som försöker formulera en evolutions-teori för kultur.

Bloggar: blog.lindenfors.se, humanistbloggen.blogspot.com och uppsalainitiativet.blogspot.com.

”De två första handlar främst om livsåskådning och vetenskap, medan den sista syftar till att sprida kunskap om de pågående klimatförändringarna.”

Initiative for innovation in Stockholm

Innovation is the theme of the upcoming parliamentary research policy bill. A few months before Stockholm County Governor Per Unckel's untimely death he introduced and was leading an initiative to increase the innovation potential of the Stockholm region. This 2011–2012 initiative was given the title of 'Innovationskraft Stockholm' (innovative power in Stockholm). This is now being managed by the Stockholm County Administrative Board and those participating include the City of Stockholm, the Municipalities of Stockholm County, Stockholm County Council, Stockholm University, the Karolinska Institute, KTH, Stockholm Business Region, Stockholm Chamber of Commerce and others. One of the first tangible products of Innovationskraft Stockholm was a joint paper submitted to the Swedish Government prior to the upcoming parliamentary research and innovation policy bill, with four defined areas of priority assessed to be central to the region's innovative potential and competitiveness. The first priority highlighted was the Science for Life Laboratory. What is positive about this is that it is an initiative of the three universities, strongly characterised by basic research, which is unanimously agreed to be the single most important research facility in the region, with the potential to be a research environment among the best in the world, as well as being an engine for innovation and industrial applications. Other priorities concern better support for service innovations, government strategies for venture capital and government strategies for innovation procurement.

The joint paper also refers to the fact that Stockholm, according to the World Knowledge Competitiveness Index, is one of the most

knowledge-dense regions in the world. Innovationskraft Stockholm has assessed development potential and conditions for the universities, colleges and knowledge-dense commerce to be fundamental in strengthening the competitiveness of the region, and consequently the competitiveness of the country as a whole. Finally, I would like to thank everyone for their good efforts during the year and wish you all a very Merry Christmas and Happy New Year.

Ann-Caroline Nordström, University Director
ann-caroline.nordstrom@su.se

Operational management voice for Deputy Vice-Chancellors

At the turn of the year the new university organisation comes into effect. That is when the Board of Science and the Board of Humanities, Law

and Social Sciences come into operation. The chairs of the boards at the same time respectively become the Deputy Vice-Chancellor of Science and the Deputy Vice-Chancellor of Humanities, Law and Social Sciences and become part of the university management team together with the Vice-Chancellor, the Pro Vice-Chancellor and the University Director. The four faculties remain. Within the area of science this brings only minor organisational changes. The Board of Science will assume the prior role of the Board of the Faculty of Science and the Deputy Vice-Chancellor will concomitantly become the Dean of the Faculty.

Despite only being a matter of minor changes in the area of science the incoming Deputy Vice-Chancellor/Dean Anders Karlhede still sees distinct benefits to the new organisation.

"Now I will be the management team representative for our operations and will have the opportunity to be involved in important discussions at an earlier stage," he says.

Within the Board of Humanities, Law and Social Sciences the changes are more major, even

if they may not be noticed so much at the departmental level. The three faculties will remain, but cross-disciplinary subject-overbridging issues will be dealt with by the Board, led by incoming Deputy Vice-Chancellor Astrid Söderbergh Widding.

"It will be a challenge as Deputy Vice-Chancellor to represent the three faculties, having a background in, and therefore more depth of knowledge, of only one of them," she says.

She nevertheless believes that there is still much to be gained from viewing the faculties from an overbridging perspective.

"There is much in common in different areas within the university that the faculty structure risks making insular," states Astrid Söderbergh Widding.

Paradigm shift in publishing

Open access (OA) means that all scientific results are made accessible to everyone via the Internet. OA publishing has grown strongly in recent years and looks to become even more widespread in the future. Since 2010 the Swedish Research Council and other major funders of Swedish research have required that researchers publish in open access to be eligible for grant funding and Vice-Chancellor Kåre Bremer has also encouraged this.

"We stand on the brink of a paradigm shift. In five years it will be second nature for most researchers to publish their work in digital full text format," says Thomas Neidenmark.

In the summer he took up a new position as Stockholm University Library's research coordinator and working with open access issues is an important part of his role. At the university's libraries there is an E-publishing team that works with issues concerning open access. The team follows developments and provides information and advice about where and how it is most beneficial to publish results. DiVA is one aspect of this work. As research coordinator Thomas wants to develop contacts between researchers and resources (the libraries).

Significant journals converting to open access

In 1949 Professor Carl-Gustaf Rossby introduced the journal *Tellus* at the Department of Meteorology at Stockholm University College. Rossby was the editor until his death in 1957 when Bert Bolin took over; a position he held until 1982. The following year the journal was subdivided into *Tellus A* and *Tellus B*. The former focussed on dynamic meteorology and oceanography and appointed Harald Lejenäs as editor. *Tellus B* focussed on chemical and physical processes in the atmosphere and appointed Henning Rodhe as editor.

Both journals have become widely known and have an impact factor on a par with the other international journals within meteorology. *Tellus B* has a vanguard position among the most prestigious journals of its area. *Tellus A* and *B* are distributed today by the major American publishing house Wiley

Blackwell. At the turn of the year things will change. The journals will convert to an open access publishing format under the newly founded Swedish company CoAction Publishing.

"I believe that open access will be better for everyone and lead to the positive development of the journals. They will become visible globally in a different way than they are today and can therefore disseminate research results to a wider audience," says Henning Rodhe.

Henning Rodhe believes that a positive spiral can be created as more authors submit their work to the journals and consequently become more cited, which may then attract even more researchers to submit their articles to the journals.

Stockholm University trip to China

A group of Stockholm University representatives, led by Vice-Chancellor Kåre Bremer, visited in November four Chinese universities located in three different cities and also arranged activities for presumptive students as well as discussing current and potential university agreements within student exchange and research.

The journey started with a visit to Peking University. Stockholm University and Peking University share a 30 year old university wide agreement. An agreement which was the first ever agreement Peking University signed with an international university.

Stockholm University also held a lunch reception for the members of the Swedish Chamber of Commerce in Beijing. During one of the days in Beijing a "Stockholm University Evening" was arranged. Students who had visited the Stockholm University booth at the China Education Expo 2011, held in October, were invited.

The program continued with visits to Tsinghua University in Beijing, Jilin University in Changchun, and Fudan University in Shanghai. Kåre Bremer was invited to attend a lecture series with international standards

under the heading "Global Vision" at Tsinghua University. Apart from this the delegation continued with general presentations about Stockholm University at all the universities listed above as well as conducting departmental visits and further discussions on university collaborations.

The trip was part of Stockholm University Academic Initiative, a project set to extend international research collaborations and promotion of new scholarships for international students.

Low unemployment rate for newly qualified scientists

Since 1996 the Faculty of Science has performed regular follow-ups of its graduate students. The results are compiled into a report "Efter studierna" (meaning 'post-studies'), which comes out once every four years. The fifth and

most recent report of the series has recently been issued and encompasses 1,413 people who graduated or performed graduate project work at the Faculty of Science during the period 2006-2009.

Unemployment rates were low among those who responded. Only 3.4 percent stated that they were currently unemployed, which is significantly lower than the national total unemployment statistics for Sweden. The universities are the largest employers and the most common areas are research and development. One fourth of all of those who responded stated they had gone on to research studies.

Waste sorting stations in place

Students and other visitors to Stockholm University can now sort their waste packaging into paper, plastics, metal, glass, recyclable bottles and cans, newspapers and office stationery. The waste sorting stations are located in the Södra huset building on floor 3 and floor 4 from building A to building F.

The waste sorting stations consist of two black wooden units, with pull-out compartments and one that is top-loaded. There are signs specifying where waste should be placed. University waste management contractors, H.A. Recycling, will empty the waste sorting stations and make sure these are kept tidy.

On average around 400 tonnes of unsorted domestic waste is generated at Stockholm University and the target is to reduce this. Following an assessment of how well the waste

sorting stations work, the intention is to place more of these in other buildings within the university area.

Sven spends the winter in the Antarctic – for the second time

Sven Lidström journeyed to the South Pole in November and he will remain there until December next year. A few years ago he became the second Swede in his-

tory to spend the winter at the South Pole and now it is time to spend just over another year at the Amundsen-Scott base.

What will you do?

"I will be responsible for the day-to-day running of the neutrino detector/telescope ICECUBE, a major international experiment in astroparticle physics that Stockholm University is involved in."

Why go back for another six months in the dark?

"Yes, first we have six months of sun and then you actually long for the darkness. When winter comes it isn't really completely dark all the time. We of course have the light of the moon and sometimes the aurora australis. The aurora australis (equivalent of the northern lights but in the southern hemisphere) is incredible down here and this year will probably be even better than for a long time as we are experiencing a solar climax. Then there is also the fact that the project we are involved with is so interesting and fun. There are masses of interesting projects going on down here and you really are in the middle of what is going on."

What are your thoughts when the last flight of the season leaves the base?

"We'll see what it feels like this time. The last time everything happened so fast that there was hardly any time to think. Then it was quite a good feeling, we had practised and prepared for the moment for over six months. Then there is a little fear mixed in, knowing that we must manage on our own for the next eight months as it is too cold for anyone to get here during that period."

What personal possessions could you not manage without?

"You can survive without most things really, but a pair of really good, warm and comfortable long johns and a good hat are nice to have when the temperature drops below -70C."

EDITOR: PAUL PARKER

PHOTO: EVA DALIN, SVEN LIDSTRÖM, SEBASTIAN LINDHOLM

► redaktion@su.se
► www.su.se/english/news

PROFIL: CECILIA LUNDHOLM

Miljöintresserad pedagog

Formas studenters värderingar av vilken utbildning de läser? Om så är fallet, påverkar deras värderingar valet mellan marknadslösningar och politiska lösningar på klimatproblemet? En fyraårig studie om studenter inom statsvetenskap, juridik och ekonomi ska ge svar på dessa frågor.

Det finns en naiv uppfattning om att människor fattar beslut i miljöfrågor enbart baserat på naturvetenskapliga rön, säger projektledaren docent Cecilia Lundholm, föreståndare för CeSam – Centrum för de samhällsvetenskapliga ämnenas didaktik.

Miljöintresserad har Cecilia Lundholm varit sen tonåren. Men hon beskriver sig hellre som intresserad av samhällsfrågor.

– Någon skogsmulle har jag aldrig varit. För mig har miljöproblem alltid varit ett samhällsproblem. Lösningarna på miljöproblemen ligger i hur vi organiserar samhället.

I tjugooårsåldern turnerade hon bland högstadieselever i Örebro med en teaterföreställning om miljövänlig konsumtion. Skolungdomarnas frågor, funderingar och svar väckte hennes intresse för hur människor resonerar kring miljöproblem vilket sedermera ledde in på studier i pedagogik.

Under avhandlingsarbetet, som handlade om hur forskar- och högskolestuderande tolkar miljöinnehåll i sina utbildningar, kom hon i kontakt med ekonomer.

– Ekonomerna resonerade om att sätta pris på naturen. Bland annat räknade de på nötskrikans positiva ekonomiska värde som spridare av ekollon. Det var en helt ny tanke för mig.

Inblicken i ekonomernas tankevärld fick Cecilia Lundholm att intressera sig för studenters förståelse av ekonomiska begrepp, där ibland prisbildning.

– Forskning visar att studenter har svårt att uppfatta priset som en produkt av interaktionen mellan marknadens aktörer. Studenterna, inte bara ekonomstudenter, tenderar att översätta samhällsfenomen till individfenomen.

När CeSam invigdes i våras blev Cecilia Lundholm dess föreståndare. CeSam samarbetar med samhällsvetenskapliga fakultetens institutioner kring forskning och undervisning om samhällsvetenskaplig didaktik. I och med det nya forskningsprojektet samverkar CeSam även med Juridiska fakulteten. Utbildningsvetenskapliga kommittén vid Vetenskapsrådet har tilldelat projektet 7,9 miljoner kronor vilket är den största summa som något projekt har fått av kommittén år 2011.

Till skillnad från naturvetenskap är kunskapsbildningen hos studenter inom statsvetenskap, juridik och ekonomi relativt outforskad. Forskningsprojektet har ett uttalat praktiskt syfte.

– Gäller teorier om inläring av naturvetenskap generellt? Kan de appliceras på samhällsvetenskap eller har samhällsvetenskap sina alldeles egna förutsättningar? Ju mer vi vet om hur inlärningsprocessen går till desto mer kan vi säga om hur undervisningen bör utformas.

Cecilia Lundholm menar att i samhällsvetenskapen kommer värderingar in på ett annat sätt än inom naturvetenskap. Det är

därför av intresse att ta reda på hur framtidens beslutsfattare präglas av sina utbildningar.

– Naturvetenskapen är värderingsfri till skillnad från samhällsvetenskapen; tyngdkraften finns där oavsett vilka värderingar vi har, säger Cecilia Lundholm.

Med hjälp av enkätfrågor kan studenternas värderingar placeras in på en skala där de vars handlingar styrs av egenintresse (Self Enhancement Values) hamnar i ena änden och de som ser sig själva som en del av ett större sammanhang, inkluderande både andra människor och naturen (Self Transcendence Values), hamnar i den andra. Projektet handlar också om studenternas förståelse för hur marknaden respektive staten fungerar, om förståelsen skiljer sig åt beroende på vad de studerar och om det påverkar deras val av lösning på miljöproblem.

– Ambitionen är att få en bred överblick av hur studenter förstår samhällets olika sätt att hantera sina naturresurser, vilka sätt de föredrar och varför. Det är därför tacksamt att tvärvetenskapligt kunna studera framtida beslutsfattare inom näringsliv, rättsväsende och den politiska sfären.

TEXT OCH FOTO: STAFFAN WESTERLUND

